ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ТЕХНИКЫЕ БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АШАГЛАХА
САБШАҺАН ҮБҺЭЕЭ САГ СООНЬ СОМОЖО АБАЯ

…ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 165 (10226) | 1963 оной июлиин 14, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Худөө бэшэгшэ

…унис парти худөө ажахые …гжөөн дэбжээхэ хүдэлмэри … байнхай. Худөөгэй ажалшад …долгыень сэгнэжэ, шэн зо…алалараа, эдэбхи үүсхэлээ…русана. Колхознигууд, сов…… хүдэлмэришэд ажал хүдэл…ь һаад ушаруулдаг бүхы ду…үдые усадхаха гэжэ оролдо…нтэй хамта газетэнүүдэй ре…бэшэгүүд худөө бэшэгшэд…р ородог болонхой. Жэшээнь, …адо «Правда Бурятии» газе…дакцида 1959 онойхиһоо …хин олон бэшэг ороо, мүн «Бу…эн» газетэдэшье нэмээ. Худөө …ын дохёо, бэшэгэй толилог… нэгэшье газетэ, нэгэшье но…айхагүй. Худөө бэшэгшэдэй …эбхитэй болоһон ушар юу гэр… гэхэдэ, худөөгэй байдалда … хубилалтанууд болоо. Нэн … худөөгэй ажалшад оюун бо… политическэ талаараа ехээр … дүй дүршэл тухайдаа бусад…эжэ үгэхэ, һанал хүсэл ту… бэшэхэ, хэрэгтэй болоо һаань, …лхын тулада хонишон, һаа… механизатор, таряашан гуур…идаг гээшэ.

…э бэшэгшэд гээшэмнай үйлэд… түрүүшүүл — бүгэдэндэ хүн…олоһон хүнүүд юм. Үйлэдбэ…равленинүүдэй парткомуудай «Коммунизмын туяа», «Ле… путь» газетэнүүдэй хууда…кукурузашад Малых, Бадма…, Шакиров, һаалишан Ефи…мон бусадай статьянууд то…но. Эдэмнай мүрысөөнэй тү…үл, худөө ажахын үйлэдбэриин …залуурушад мүн.

…убликын партийно-гүрэнэй …ын комитедэй үнгэргэһэн ха…арилгада бэлэдхэлэй шалгал…удөө бэшэгшэд эдэбхитэйгээр …а.

…хаанагүй иимэ эдэбхи үүсхэл… хүдэлнэ. Манай орондо эдеэ … зүйл элбэг дэлбэг болгохын, …й ажалшадые коммунис …үмүүжүүлхын түлөө бүгэдэ … тэмсэлдэ худөө бэшэгшэд ту…гэдэ ябана. Эдэнэрнай ком… партиин хурса зэбсэг болохо …облэлэй найдамтай түлөөлэг…лоно бшуу.

…-лабинцуудай уряалаар рес…ын худөө ажахын хүдэлмэри… 1963 ондо ороһо таряа бо…л ажалай бусад эдеэ хоол …хын түлөө мүрысөөндэ орол…. Ажахы бүхэн, һаалишад, …, шубуушад, таряашад, меха…рнууд социалис уялга абанхай. …ганнуудай ямараар дүүргэгдэ…һан тухай, шэнэ арга болом…д тухай, ямар түрүү дүй дүр…алай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэ…туһалнаб, социалис уялгануу…ургэхын түлөө үнэн зүрхэнһөө …г хүнүүд тухай дэлгэрэнгы…хөөрэжэ үгэхэ гээшэ худөө бэ…дэй нангин уялга мүн.

…омышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, худөөгэй ажалшад энэ жэлэй түрүүшын хахадта яһала һайнаар хүдэлжэ гараа.

Гэбэшье, уялгануудаа дүүргэхэ талаар бүхы юумэмнай һайн гэхын аргагүй. Һү худалдаха талаар гүрэндэ, арад зондоо үритэй үлөөбди. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, фермэнүүдтэхи ажал эмхидхэхэ хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулагдаагүй, машинаар үнеэ һааха арга мууса нэбтэрүүлэгдээ, һаалишадые байдал һуудалайнь талаар, культурна эрилтэнь мууса хангагдаа. Фермэнүүдэй хүдэлмэриие худөө бэшэгшэд хиналтадаа абаха ёһотой.

Худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ мүнөө шухала зорилгонууд табигданхай: үбһэнэй хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэргэхэ, тиигэжэ хүрэхэ хэмжээтэйгээр үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, ургасын хойноһоо харууһалха, техникэ бэлэдхэхэ шухала. Эдэ бүгэдэ худөө бэшэгшэдэй анхаралда байха ёһотой. Хүндэтэ нүхэдүүд, мүрысөөнэй түрүүшүүл тухай, түрүү дүй дүршэл тухай бэшэгүүдые таанадһаа хүлеэжэ байнабди.

Партиин соёл сурталай хүдэлмэриин зорилгонууд тухай зүбшэн хэлсэһэн КПСС-эй ЦК-гай Пленум болоо. Энэ түүхэтэ Пленумэй шиидхэбэри хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, тэдэнэй ниитын эдэбхитэдтэ ехэ анхарал хандуулһан байна. Колхозууд болон совхозуудта, һургуулинууд болон медицинын эмхи зургаануудта, сельсоведүүд болон соёл сурталай эмхи зургаануудта хүдэлдэг хүнүүд манда бэшэдэг гээшэ. Эдэмнай манай худөө бэшэгшэд, мүн тиимэ дээрэһээ эдэмнай соёл сурталай фронтын эдэбхитэй хүдэлмэрилэгшэд болоно.

Партиин ЦК-гай июниин Пленумэй материалнууд хадаа барагдашагүй олон темэ заажа үгэнэ. Зүгөөр ажал гээшэмнай, ашатай туһатай ниитын ажалда хүнүүдэй хабаадаха гээшэ тон шухала темэ байһаниинь ойлгосотой. «Ашатай туһатай ниитын ажалда совет хүн бүхэниие дуратайгаар, тэрэниие хүндэлхөөр хүмүүжүүлхэ гээшэ партиин, Соведүүдэй, профсоюзай, комсомолой зүгһөө ябуулха соёл сурталай хүдэлмэриин гол шухалань болохо ёһотой» гээд Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ. Коммунизмын түлөө тэмсэлэй үедэ, нэн түрүүн ажал хүдэлмэридэ ерээдүйн хүн хүмүүжэн хатуужадаг гээшэ.

Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ арад зоной зохёон байгуулхы үүсхэл эдэбхи дэлгэрэн бадардаг байна. Худөө нютагуудта коммунис ажалай ударнигууд олошороо. Эдээнэй хүдэлмэри тухай, хүсэл эрмэлзэл тухайнь үргэнөөр харуулха гээшэ худөө бэшэгшын нангин уялга мүн. Энээнтэй хамта энэ шухала хэрэгтэ ёһын тэдысэ хандаха ябадал гаргажа болохогүй. Коммунис ажалай нэрэ зэргэ олгоходоо, зарим газарта хүнүүдэй ажалай тооһоо бэшэ юумэ харагдадаггүй. Энэмнай тиимэ бэшэ ха юм. Бүтээсэ ехэтэ ажалһаа гадна, улам совет хүн һайн һайхан шэнжэ шанартай — ниитын үндэр дээдэ уялгаа һайса мэдэхэһээ гадна, гэр бүлэдөө жэшээтэ журамтай байха ёһотой.

Партиин ЦК-гай Пленумэй түүхэтэ документнүүдһээ абажа боломоор бүхы темэнүүдые бултыень тоолохын аргагүй. Тиимэһээ тус Пленумэй бүхы материалнуудые гүн гүнзэгыгөөр шудалжа, худөө бэшэгшэд ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгон хэрэглэхэнь ойлгосотой.

Худөө бэшэгшэд гээшэмнай коммунистнууд гү, али партийнабэшэ эдэбхитэд гү — хамаагүй партийна организацинуудтай нягта холбоотой байдаг. Худөөгэй коммунистнууднай долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөе толгойлдог байна. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ажахые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгэ шэнэдхэн хубилгагданхай.

Энэ хубилалтын дүршэл шэнжэлээд, парткомуудай, бригаданууд, фермэнүүд, совхозууд, колхозуудай партийна организацинуудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлжэ, коммунистнуудай соёл сурталай, эмхидхэлэй хүдэлмэриин олон янзын онол аргые хэблэлдэ харуулха гээшэ худөө бэшэгшэдэй харюусалгатай зорилго мүн болоно.

Хүдэлмэришэн, худөө бэшэгшэд гээшэмнай хэблэлнүүдтэ бэшэхэ арадай түлөөлэгшэд болоно. Тиимэһээ эдээнэй бэшэһэн статьянууд хадаа үргэн олониитын хүсэл бодол мүн болоно. Тиимэһээ манай газетэнүүдэй хуудаһануудта худөө бэшэгшэдэй статьянууд улам олоор толилогдодог болоһой гэжэ хүсэгдэнэ.

Худөө бэшэгшэдые газетэнүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулхын тулада партийна комитедүүд, республикын газетэнүүдэй редакцинууд ехэ хүдэлмэри ябуулха байна. Уншагшадай конференци, худөө бэшэгшэдэй зүблөөнүүдые үнгэргэхэ, колхозууд, совхозуудта, мүн фермэнүүд болон бригадануудташье шалгалта хэхэ, саг үргэлжэ хүдэлхэ худөө бэшэгшэдэй постнуудые байгуулха шухала.

Совет журналистнуудые Н. С. Хрущев партиин дүтын туһалагшад гэжэ нэрлээ һэн. Энэнь худөө бэшэгшэдтэшье хабаатай байна. Худөө бэшэгшэ гээшэмнай үргэн ниитэ арадтай хамта ажалладаг зонууд, һайншье, муушье юумэ харана. Һайн юумэ харахадаа, тэрэниие хайшан гэжэ туйлааб гэжэ харуулха ёһотой. Үгышье һаа, муу юумэ шүүмжэлхэһээ гадна, тэрэнэй ушар шалтагаан элирүүлхэ, тэдэниие усадхаха зам заажа үгэхэ ёһотой ха юм.

Худөө бэшэгшэдэй табиха асуудал, бэшэхэ темэ угаа олон, эдэнэрэй ажал хэрэг хүндэтэйшье.

Нүхэд худөө бэшэгшэд, гуурһаяа улам хурсадхыт!

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Профессор П. А. Серебряковто БурАССР-эй искусствын Габьяата ажал ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Буряадай АССР-эй творческо хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ, бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө Ленинградай гүрэнэй консерваториин ректор, профессор **Павел Алексеевич СЕРЕБРЯКОВТО** Буряадай АССР-эй искусствын Габьяата ажал ябуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ хото,
Соведүүдэй байшан.
1963 оной июлиин 8.

Олороо ерэжэ харагты

Буряадай АССР-эй арадай ажахын, соёл культурын республикын выставкын комитет ажалшадай хараха хүсэлэнтэй байһые хараадаа абажа, выставкын хүдэлмэриие байгша оной июлиин 18 хүрэтэр үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидхэбэ.

Предприяти, эмхи зургаан, колхоз болон совхозуудта выставкэдэ олороо ерэжэ харалга эмхидхэхыень выставком дурадхана.

Выставкэ үдэр бүри 3 часһаа үдэшын 9 час болотор хүдэлнэ.

ВЫСТАВКОМ.

★ ★ ★

Жэгдэрэн оробо

Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Буйска отделениин хүдэлмэришэд үбһэ хуряалгада Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлени соогоо түрүүлэн оробо. Эндэ Андрей Артюков, Василий Казак, Иван Губелин болон Иван Полуянов гэгшэдэй агрегадууд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Эдэнэр түрүүшын үдэрһөө даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, бусадтаа жэшээ харуулна.

Мүн Бэшүүрэй совхозой Гутайн отделениинхид үбһэеэ сабшажа эхилээ. Эндэ 16 гар хажууршад үдэр бүри 6—7 гектар сабшана. Мүнөөдэрһөө совхозой бүхы отделенинүүдэй ажалшад үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн орохонь.

Эдэнэр тэжээл бэлэдхэжэ байхатаяа хамта кукурузын баян ургаса абахын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр. Кукурузынгаа полиие хоёр дахин борнойлоод, зуруud хоорондуурхи элдүүрилгээ дүүргэхэ дүтэлөө.

Л. Будаев.

Бэшүүр.

Түрүүшын 100-гаад гектар сабшагдаа

Манай колхоз мүнөө жэлдэ бүхыдөө 19 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ уялгатай юм. Энэ тэжээлээ һайн шанартайгаар, хаһа саг соонь хуряажа абаха хүсэлэнтэйбди. Сабшалан дээрэ хүдэлхэ бүхы техникэмнай бүрин заһагдаа, мүн үбһэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ гар зэмсэгүүд бэлэн болонхой.

Мүнөө колхозоймнай 3-дахи бригадынхид Захадайн сабшалан дээрэ хэдэн арбаад гектар ногоо унагаагаад байна. Эндэ 3 морин косилка хүдэлнэ. Үшөө 2 косилка нэмэгдэхэ. Тиихэдэ ойн соорхойгоор, жалга һубадалаар 15-аад хүн гараараа сабшажа, олониинь үдэрэйнгөө нормо 110—115 процент дүүргэнэ. Тэдэнэй сабшаһан үбһэнэй шанар яһала һайн.

Һаянай 2-дохи, 4-дэхи, 5-дахи, бригаданууд өөһэд өөһэдынгөө сабшалан дээрэ гараа. Эндэ үбһэ һурилдэг, бухаллагдаһан үбһэ шэрэдэг хэдэн түхеэрэлгэ хүдэлхэ юм. Эдэниие үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар үбһэ хуряалгаяа һайн шанартайгаар, богонихон болзор соо дүүргэхэ аабзабди гэжэ найданабди.

Мүн колхоздомнай үбһэ хуряаха хэдэн звено эмхидхэгдээ. Эдэмнай ногоо унагаахаһаа эхилээд, һурилэгдэһэн үбһэ хорёолжо тушаатаараа «унаһан малгайгаа абангүй» ажаллаха уялга абаад, үглөөнэй наранһаа үдэшын боро хараан болотор хүдэлнэ.

Мүнөө Михаил Левонкоевой, Яков Родионовой, Василий Даниловай хүтэлбэрилдэг звенонууд Бурдуково, Уналей, Речка гэдэг газарнуудта 10—10-аад гектар сабшаад, бултыень һайн шанартайгаар тармажа абаа. Манай колхознигууд энэ жэлдэ үбһэ хуряалгаяа богонихон болзор соо дүүргэхэ, энэнэй тулада сабшалга һурилэлгэ хоёрой хоорондо үни удаан забһар гаргахагүй гэжэ оролдоно. Унагааһан үбһэеэ хоёрдохи гү, али гурбадахи үдэртэнь һурилжэ байха зорилготой.

Колхозоймнай бүхы гэшүүд, ажалай наһанай хүнүүд, үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн орожо, энэ харюусалгата кампаниие богонихон болзор соо дүүргэхэ хүсэлэнтэй.

В. Кизарин,
Кабанскын үйлэдбэриин управлениин «Прибайкалец» колхозой агроном.

12 звено хүдэлхэ

ПЕТРОПАВЛОВКА. Совхозой дирекциин, парткомой июниин 11-дэ болоһон зүблөөн дээрэ үбһэ хуряалгын түсэб баталан абаа һэмди. Энэнэй ёһоор мүнөө үбһэ хуряалгын 12 звено эмхидхэгдээ. Тус звенонуудые ажахын тоосоондо ороһон отарануудай ахалагша хонишод, һаалиин гүүртэ даагшад эрхилхэ юм. Эдэнэр тус тустаа хэды шэнээн үбһэ бэлэдхэхэб, силос дарахаб гэһэн даабаритай, морин косилка, тармуур болон бусад һэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангагданхай.

Эдэнһээ гадна, оньһожоруулагдамал үшөө 3 комплексно бригада байгуулаабди. Эдэмнай имагтал оньһото машинын хүсөөр үбһэеэ хуряаха юм. Тэдэнииемнай совхозой түрүү механизаторнууд Уралков, Боготов гэгшэд эрхилхэ.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлсэжэ ябаһан хүдэлмэришэдэй дунда эмхидхэлэй болон ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулха, байха байрыень һайнаар бэлдээд, тэндэнь шэнэ газетэ, журнал, номуудые саг үргэлжэ абаашажа байха гэлсээбди. Энэ үедэ агитаторнуудай үүргые эрид дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэдэй дунда хэхэ лекци, хөөрэлдөөгөө һонирхолтой, һайнаар үнгэргэхэ ёһотойбди. Мүн «сахилгаан», ханын газетэ саг үргэлжэ гаргажа байхабди. Эндэ һайнаар ажалладаг хүнүүдые магтаад байхаһаа гадна, ажалай журам эбдэгшэдые, голодоһо гаргадаг хүнүүдые «халаахай» болон ханын газетэдэ шүүмжэлхэ ёһотойбди.

Үбһэ тэжээл хаһа саг соонь, һайн шанартайгаар бэлэдхэһэнэй түлөө хүдэлмэришэдөө урмашуулха гурим баталагдаа.

Үбһэ бэлэдхэхэ звено, бригадануудай хоорондо социалис мүрысөө үргэн далайсатайгаар, үрэ ехэтэйгээр ябуулха, 5 хоноод лэ дүнгыень согсолон гаргажа байхабди. Түрүүлэгшэдтэнь дамжуулгын Улаан туг, вымпел барюулагдаха.

Мүнөө совхозоймнай 4-дэхи фермынхид түрүүшын 100 центнер үбһэ һурилөө. Бусад фермын звено, бригаданууд хуряалгадаа үглөө—мүнөө жэгдэрэн орохонь.

Г. Хайдуков,
«Октябрьска» совхозой парткомой секретарь.

Республикын арадай ажахын хүгжэлтэ харуулһан выставкэһээ

БАЯСА МААР ХҮГЖЭЛТЭ

Машина бүтээлгын промышленность республикымнай арадай ажахын эгээл залуу, шэнэ һалбаринь юм. Хэдыхэн жэлэй саада тээ бии болоһон энэ һалбари хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ, промышленностиин гол шухала һалбаринуудай нэгэниинь болонхой. Республикын машина бүтээлгын предприятинуудай тамгатай элдэб янзын станок, электродвигатель, автокран, кабельна промышленностиин түхеэрэлгэ, ууралаар дулаасуулха түхеэрэлгэ шалгаха приборнууд Эхэ ороноймнай олон область, хизаарнуудта абаашагдахаһаа гадна, хилын саанахи олон гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ. Иигэжэ хэлэгдэһые тодоруулхын тула хэдэн город, оронуудые нэрлэе: Бандунг, Ханой, Дели, Хельсинки болон бусад городууд, Арабуудай Нэгэдэмэл Республика, Афганистан, Судан, Ирак, социалис лагериин оронууд: Венгри, Румыни, Чехословаки, Куба болон бусад гүрэнүүдтэ манай республика дотор бүтээгдэһэн машина, приборнууд эльгээгдэжэ, хүгжэнги промышленностьтай болоһыемнай гэршэлэн харуулна.

«Электромашина» заводой түүхэ, хүгжэһэн замынь ехэ һонирхолтой. 1920 ондо «Хүдэлмэришэдэй кооперативай түб мастерской» эмхидхэгдэжэ, түмэр баанха хэдэг, жэжэ детальнуудые механическа аргаар бэлэдхэдэг багахан предприяти 1925 ондо «Механлит» завод гэжэ нэрлэгдэһэн түүхэтэй. Жэл ерэхэ бүри тус завод хүгжэжэ, ондо ондоо продукци бүтээжэ эхилһэн. Насос, пресснүүдые бүтээгээ, автомашина, тракторнуудые заһабарилаа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ фронтын захил дүүргээ. 1960 онһоо хойшо «Электромашина» завод болгогдожо, автокран бүтээжэ эхилээ, нёдондо жэлдэ түрүүшын электродвигатель хэжэ гаргаһан байна.

Тус завод жэл ерэхэ бүри һэльбэн заһабарилагдажа, шэнэ шэнэ түхеэрэлгэ, станогуудаар хангагдажа байна. Эхэ оронноймнай зүүн зүгэй электромеханическа промышленностиин түрүүшын предприяти болохо энэ заводойхид долоон жэлэй түсэбһөө гадуур 30 миллиард түхэригэй продукци үтэхэ гэһэн Россин Федерациин хүдэлмэришэн ангиин абаһан уялгада өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулан, 1,5 миллион түхэригэй продукци долоон жэлэй түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилхэ зорилго урдаа табинхай.

«Танай эмхидхэһэн выставкые ехээр һонирхобоб. Социалис лагериин аха дүү оронуудта, мүн хариин гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг эдэ станогуудтай танилсахадаа, индустриальна техникумдэ һураха, иимэ станогуудые бүтээхэ мэргэжэл шудалха гэжэ шиидэбэб. Манай хүдэлмэришэн ангиин гараар бүтээгдэдэг станок, машинанууд амгалан тайбанаар ажаһууха хэрэгтэ зорюулагданал» гэжэ Сэлэн-Дүүмын модоной заводой павильон харагшадай һанамжа, дурадхалай дэбтэр соо бэшээтэй. Выставкэ хаража, ямар юумээр һонирхоһон, ямар ажаглалта, дурадхал хэхэ хүсэлэнтэй байһан тухайгаа харагшад мэдүүлнэ. Павильон бүхэндэ иимэ дэбтэр бии, тэндэ олон һанамжа, дурадхал бэшэгдэнхэй. Заводой хүдэлмэришэд 1950 онойхитой сасуулхада валовой продукци бүтээлгые нёдондо жэлдэ 15 дахин ехэ болгоһон байна.

«Буряткабель», «Теплоавтоматика» заводуудай бүтээдэг түхеэрэлгэ, приборнууд выставкэ дээрэ олоор харуулагданхай. Эндэ бүтээгдэһэн түхеэрэлгэнүүд олон оронуудта эльгээгдэжэ байна. Ямар город, хариин гүрэндэ продукциингаа эльгээгдэдэгые харуулһан карта выставкэдэ ерэгшэдые һонирхуулна. «София, Бухарест, Варшава, Дели, Каир... наашаа харыш, Гавана гэжэ бэшээтэйл» гэжэ «Буряткабель» заводой выставкэ хаража байгшад хөөрэлдэжэ байба. Аяар холын алдарта Кубын социализм байгуулжа эхилһэн арадта туһаламжа хүргэдэг болоолди гэжэ тэдэнэй хөөрэлдэхэдэ, республикынгаа промышленностиин хүгжэлтөөр омогорхожо, баярлажа байһаниинь элирнэ.

«Буряткабель» заводой түлөөлэгшэ ууралаар дуулаасуулха түхеэрэлгэнүүдые шалгадаг приборнууд тухай хөөрэжэ байна.

1958 онһоо хойшо «Теплоавтоматика» заводой бүтээдэг валовой продукциин ургалта энэ жэлдэ 172 процент хүргэгдэхэ юм. Заводой үйлэдбэрилдэг продукциин хэмжээн жэл ерэхэ бүри ургажа, олон янзын болоно.

Машина бүтээлгын предприятинууд шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдажа, шэнэ технологи амжалтатайгаар шудалжа байна. Мүн ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлэгдээ, уралан нарижуулагшадай тоо олошоруулагдаа. Эдэ бүгэдые эли тодоор гэршэлэн харуулһан схемэ завод бүхэнэй выставкэдэ бии. Ажал хэрэгээрээ алдаршаһан, шэнэ продукци бүтээхэ асуудалые шиидхэлсэһэн үйлэдбэриин түрүүшүүл, коммунис ажалай ударнигууд, эдэбхитэй уралан нарижуулагшадтай выставкэ харагшад танилсана.

С. Бардамова.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой уралан нарижуулагшадай зохёоһон түхеэрэлгээр выставкэ харагшад һонирхоно.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Венгриин партийно-правительственна делегаци Москвагай хүдэлмэришэдтэ айлшалба

…гриин социалис хүдэлмэришэ… партиин нэгэдэхи секретарь, …ин революционно хүдэлмэри…ряашанай правительствын …гшэ Янош Кадар толгойлог… Венгриин Арадай Республи… партийно-правительственна де…ин гэшүүд Москвагай авиа…о завод — коммунис ажалай …рияти июлиин 12-то ошобо.

…СР-эй гадаадын хэрэгүүдэй ми…эй орлогшо Н. П. Фирюбин, …скэ Союзһаа Венгриин Арадай …бликада байдаг элшэн сайд … Денисов, СССР-эй МИД-эй та…дые даагшанар С. Т. Аставин, … Молочков болон тусхай ту…ай бусад хүнүүд Венгриин …ые үдэшэжэ ябаба.

СССР-эй авиационно техникын талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй министр П. В. Дементьев, КПСС-эй Москвагай городской комитедэй секретарь В. И. Туронцев, Москвагай городской совнархозой түрүүлэгшэ В. Н. Доенин гэгшэд заводто ерэхэдэнь айлшадаа угтаа.

Заводой коллектив хайшан гэжэ ехэ амжалтануудые туйлааб гээд предприятиин директор П. А. Воронин айлшадта хөөрэбэ.

Венгриин партийно-правительственна делегациин гэшүүд заводой цехүүдые хараа, «ИЛ-18» түхэлэй пассажирска турбовинтовой самолёдуудые хэхыень ехээр һонирхобо.

Олон мянган хүнэй хабаадалгатай митинг заводой талмай дээрэ болобо. Үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэгшэ Н. П. Постников, цехэй начальник Н. С. Козлов, залуу хүдэлмэрилэгшэ Зоя Никифорова, заводой директор П. А. Воронин тэндэ үгэ хэлээ.

Делегациин толгойлогшо Янош Кадарай үгэ хэлэхэдэнь, митингдэ хабаадагшад хани халуунаар угтаһан байна.

Аха дүү совет, венгер арадуудай хани барисаанай хүгжэжэ байһаниие митинг гэршэлэн тодорохойлбо.

(ТАСС).

ВЦСПС-эй Президиумдэ

Гэр байра хубаарилгые һайжаруулха

…тын организацинуудай ха…тайгаар нютагай Соведэй гүй…м ажалшадай депутадуудай …й Соведүүдэй гэр байра хүн … хубаарилдаг. СССР-эй, Союзна …иканууудай гражданска хуу…ргалгын үндэһэн заабаринуу… иигэжэ тогтоогдонхой. Гүрэ… кооперативна, ниитын органи…нуудай гэр байрые хубаарилга …дэ профсоюзай фабричнa, за…кой, нютагай комитедэй болон …нистрациин хамтын шиидхэбэ…аргаха шухала. Ажалшадай де…дуудай Соведэй түйсэдком …ниисэнь баталха.

…бэшье иимэ тогтоогдоһон гурим зарим газарта хазагайруулагдана. «Гэр байра хубаарилгаар Россин Федерациин профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай» асуудал зүбшэхэдөө ВЦСПС-эй Президиумэй заседанида иигэжэ тэмдэглэгдэһэн байна.

Энэ талаар профсоюзуудай фабричнa, заводской, нютагай комитедүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүдые РСФСР-эй профсоюзуудай Соведүүд, хизаарай, областной комитедүүд бэелүүлхэ уялгатай гэжэ ВЦСПС-эй Президиумэй тогтоол соо заагдаба. Предприяти, эмхи зургаан, организаци бүхэндэ гэр байра хүнүүдэй абалгые наринаар гуримшуулха, тиигээд энээниие заатагүй бэелүүлхэ ушартай. Ведомствеинэ гү, али предприятида, эмхи зургаанууудта үгтэһэн гэр байрада орохо хүнүүдые баталхадаа профсоюзуудай фабричнa, заводской, нютагай комитедүүдэй эрхэнүүдые хазагайруулжа болохогүй. Гэр байрын асуудалнуудаар бии болгогдоһон комиссинуудта өөрынгөө түлөөлэгшэдые профсоюзуудай Соведүүдэй эльгээхые дурадхагдаа. Ажалшадай депутадуудай, городской, районно, поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай дэргэдэ иимэ комиссинууд эмхидхэгдэдэг.

(ТАСС).

Арадай хинагшадай шалгалта

Техникэдэ эзэн бусаар хандагшад харюусаха ёһотой

Хабарай тарилгын үедэ трактор болон газар элдүүридэг элдэб түхэлэй зэр зэмсэгүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр, зүбөөр ашаглаха тухай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, инженернүүд болон механигууд нилээд ехэ оролдолго гаргаа һэн. Тэдэнэй зүгһөө механизаторнуудай хүдэлмэриин хойноһоо нарин нягта хиналташье табигдаа бэлэй. Тэрэнэйл аша үрөөр ороһото болон бусад ургамалнуудай тарилга үнгэрһэн хабарай хэды буруулган байбашье һаань, хаһа саг соогоо, агротехникын эрилтые зүбөөр баримталан үнгэргэгдэһэн байна.

Теэд хүдөө ажахын техникые, илангаяа тракторнуудые, ашаглалга энээгээр дүүрэшэдэг бэшэ ха юм даа. Энэ хүсэ ехэтэ техникые бүхэли жэл соо гүйсэд хүсэн соонь ажахын али бүхы хүдэлмэридэ ашагтайгаар хэрэглэжэ байха гэһэн асуудал түрүүшынхеэ табигдажа байна бэшэ бшуу. Гэбэшье хабарай тарилгын түсэбые дүүргэмсээрээ, зарим ажахынууд трактораа тон хангалтайгүйгөөр ашагладаг, тэдэндээ хайша хэрэгээр хандадаг болоһон баримтанууд үзэгдэдэг болоо.

Иимэ тэсэшэгүй байдал илангаяа Хяагтын совхоздо тохёолдоһон байха юм. Иимэ ушар тухай мэдээсэлнүүдэй орожо байхада, миин һуужа байха аргагүй. Тиимэ тула Хяагтын үйлэдбэриин колхоз, совхозуудай управлениде хи партийно-гүрэнэй хиналтын комитет тус комитедтэ туһалалсаха бүлэг болон постнуудай хүсөөр тэрэ ажахы дээрэ горитойхон шалгалта хэһэн, ехэнүүд дутуу дунданнуудые элирүүлһэн байна гээшэ.

Үнэхөөрөөшье Хяагтын совхоздо илангаяа трактор хадаа тон эзэн бусаар ашаглагдажа байгаа. Тиихэдэ шэнэ абаһан техникэдээ бүриньe эбсэшэгүйгөөр хандажа байһан зэргэтэй. Тус совхоз 1963 оной гараһанһаа хойшо хамтадаа 21 трактор, тэрэ тоодо «ДТ-54» түхэлэй 4, «МТЗ-5» — 11, «ДТ-75» — 2, «С-100»—1 трактор гүрэнһөө худалдажа абаа юм. Тэдэ тракторнуудаа хэр зэргээр ашаглаа гээшэб гэбэл, трактористнууд Геннадий Банзаров, Улан Дондоков, Гомбожап Цыренжапов гэгшэд апрель соо абтаһан «ДТ-54» түхэлэй хоёр, тиихэдэ нэгэ «МТЗ-5» тракторнуудые архиин һогтуугаар аварида оруулжа, ехээр эбдэһэн. Эдэ трактористнуудай гэмээр совхоз хамтадаа 220 түхэригэй гарзада ороһон байгаа.

Тус совхозой хүтэлбэрилэгшэд тракторнуудаа бүхы хүсэн соонь ашаглаха гэжэ оролдоногүй. Хүсэ ехэтэ аяар 15 трактор нэгэ халаанда хүдэлгэгдэнэ. Тэрээнһээ боложо, хахад сүүдхэ соо энэ техникэ ажалгүй хиидэ байжа сагаа үнгэргэнэ. Трактораар хэхэ хүдэлмэри совхоздо огто үгы гээшэ гү гээд асуултай. Барагдашагүй! Гансахан паар хахалалган дээрэ ябуулаа һаа, ямар ехэ юумэ хэхэ байгааб. Игэжэл тракторайнгаа парк ашаглаһанай гэмээр боложо, Хяагтын совхоз адаг 3144 гектар паар хахалха байһан аад, миил 1400 гаран гектарта хүргөөд байна ха юм. Энэмнай ерэхэ жэлдэ үндэр баян ургаса абаха үндэһэ һуури табихын түлөө оролдоһон тэмсэл болоно гээшэ гү? Үгы даа!

Тэрэ мүртөө хахалагдаа болоһон паарайнь шанар һүрхэй бэшэ. Илангаяа 3-дахи отделениин 1-дэхи бригадаархинай механизаторнуудай хүдэлмэри голодоһотой. Гүйхэнөөр, далантуулжа хахалдаг, хярхагаа жэгдэлжэ хахалдаггүй ябадал тэндэхи ударидагшадай, мэргэжэлтэдэй һанал огто зобоодоггүй байшоо.

Хяагтын совхозоорхиной техникэдээ һанаагаа табидаггүй, энэмнай ажахымнай үндэһэн зөөри гээшэ гэжэ бододоггүй байһые үшөө нэгэ иимэ баримта гэршэлжэ үгөө. Машина зэмсэгээ суглуулжа хадагалаа болодог газараарнь ябаабди. Машина хадагалха техническэ ёһо гурим, заахяа заабари эндэ тон бүдүүлигээр бэелүүлэгдэнэ. Хиигээ табижархиһан резинэ мөөртэй машинанууд газарта нялдашанхай юумэнүүд хэбтэхэ юм. Эдэ бүгэдэ совхозой главна инженер нүхэр Калашеевэй, тэрэнэй хүтэлбэрилдэг техник үүд болон механигуудай нюдэн дээрэ үзэгдэжэ байна бшуу.

Совхозой отделенинүүдээр трактор, машинануудта хэрэглэгдэдэг тоһон болон түлишэ хадагалалга, гаргашалалга мүн лэ хиналта муутай. Жэшээнь, Мөөрөөшын 3-дахи отделениин тоһо болон түлишын зүйлнүүдые хадагалдаг складые даадаг учётчик Абдулин гэгшэ ходо һогтуугаар ажалладаг, тоо бүридхэлыньшье бусайданхай—иимэ байдалтай.

Эдэ бүхы дутуу дунданнуудые элирүүлхэ ябадалда партийно-гүрэнэй комитедтэ туһалха бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ, нүхэр И. Н. Корыстелев, тус бүлэгэй гэшүүн пенсионер нүхэр Г. И. Черноярөв гэгшэд ехэ туһа хүргөө, эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Машина, техникэдэ иигэжэ хандажа байха ушар тон таарахагүй байһан туладань, энэ асуудал комитет дээрэ һайса хэлсэгдэһэн, зарим гэмтэ нюурнуудта хэмжээ абтаһан, яла ашагдаһан зэргэтэй.

Үйлэдбэриин управлениин бусадшье ажахынууд дээгүүр иимэрхүү байдал эндэ тэндэ ушардаг. Тиимэһээ энэ асуудал парткомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, саашадаа хүдөө ажахын техникые һайнаар ашагладаг болохо таладань, дутуу дунданнуудаа зайсуулха хэрэгтэнь туһатай нүлөө үзүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ һанагдана.

Б. Санжиев,
Хяагтын үйлэдбэриин колхоз, совхозуудай управленидэхи партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

Түүхэтэ тогтоолтой танилсана

БАГДАРИН. **(Телефоноор абтаба).** Ципиканай алта малтагшад, Жилындын колхознигууд, бар тайгын ангуушад —аймагаймнай бүхы ажалшад КПСС-эй Центральна Комитедэй июнин Пленумэй түүхэтэ документнүүдтэй тон һонирхолтойгоор танилсанад.

Мүнөө аймагай промышленна предприятинууд, колхозууд дээгүүр, соёл гэгээрэлэй, ниитын эмхи зургаануудта 350 агитатор; лектор, элидхэлшэд ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэрэй дундаһаа Уакитска найман жэлэй һургуулиин директор Анна Филипповна Денисенко, Ципиканай приисковэ управлениин инженер Федор Георгиевич Колобов, Жилындэ тосхоной библиотекарь Нелля Петровна Паркунова болон бусад илангаяа эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Хүдөөгэй культурын зургаануудые үргэдхэхэ, тэдэнэй ажалые һайжаруулгада горитойхон анхарал хандуулагдана. Республикын 40 жэлэй ойн һайндэрөөр Багдаринай экспедицинхид 100 хүнэй һууритай шэнэ клуб өөһэдынгөө үүсхэл, гаргашаар барижа ашаглалгада үгөө. Мүн лэ олониитын хүсөөр аймагай түбтэ болбосон түхеэрэлгэтэй амаралтын болон культурын парк баригдаа. Маловка гэжэ тосхондо зоной үүсхэлээр, баһал тэндэхи коллективэй өөһэдынь хүсөөр шэнэ клуб бодхоогдожо байнхай.

Мүнөө үедэ үбһэ хуряалгын хүдэлмэри улам дэлгэржэ байна. Тэжээл бэлэдхэгшэдэй бригада, звено бүхэндэ эдэбхитэй коммунист, комсомолецуудай дундаһаа политэмхидхэгшэд томилогдоод, тэдэнэр өөһэдынгөө үүргэ муу бэшээр бэелүүлжэ эхилээ.

В. Бодров,
Баунтын аймагай парткомой секретариин орлогшо.

Армиһаа ерэмсээрээ...

Комсомолец Цырендоржо Бадмажанов нёдондо армиһаа ерэмсээрээ: «Намайе хонишон болгыт» гэжэ Бэшүүрэй совхозой дирекцидэ мэдүүлгэ бариһан юм. Совхозой дирекци тэрэ мэдүүлгыень хараада абажа, комсомолец нүхэр Бадмажановые 2-дохи отделенидэ ахалагша хонишон болгон эльгээһэн байна. Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ дааһан хүдэлмэридөө ехэ анхаралтайгаар хандан, ажалдаа амжалта туйлана. Мүнөө жэлдэ нүхэр Бадмажановай отарын хонид тобир тарган ондо ороһон, хонин бүриһөө мүнөө дунда зэргээр 3—3 гаран килограмм нарин, нарибтар нооһон хайшалагдаа.

Д. Тогошиев,
хүдөө бэшэгшэ.

Курск шадар болоһон байлдаанай 20 жэлэй ойдо

Музейн залнууд соогуур...

МОСКВА, июлиин 9. **(ТАСС-ай корр).** СССР-эй Революциин гүрэнэй музейн нэгэ зал соо Курск шадар болоһон байлдаануудые харуулһан зураг эндэ ерэгшэдэй анхарал ехээр хандуулна. 20 жэлэй саада тээ Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндын, эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө дайн байлдаануудта совет хүнүүдэй үзэгдөөгүй шэн зориг, баатаршалга гаргаһан тухай экспонадуудтай музейдэ ерэгшэд ехэтэ һонирхон танилсана.

...Зураг дээрэ зоригтой зүрхэтэй, сэбэр сэхэ нюуртай офицер байна. Энэмнай танкын командир, гвардиин лейтенант Вольдемар Сергеевич Шаландин гээшэ. Энэ хүн Курск шадар болоһон байлдаануудта дайсанай олон машинануудые, солдадуудые үгы хэһэн юм. Энэ сэрэгшэ хадаа шатажа байһан танкаа орхингүйгөөр, фашистнарай техникэ, солдадуудые хюдаһан шэгээрээ байгаа һэн. Иигэжэ энэ танкист сэрэгэйнгээ даалгабарине дүүргээд, баатарай үхэлөөр наһа бараһан юм. В. С. Шаландинда Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Бүхы түрэлэй сэрэгшэд энэ дайн байлдаануудта алдар габьяа харуулаа һэн. Советскэ Союзай Герой, ахалагша лейтенант С. И. Родионовой портредтэй хуудаһые музейдэ ерэгшэд гүн гүнзэгыгөөр хүндэлэн хаража һонирхоно. Энэ хүнэй даажа ябаһан батарейн сэрэгшэд 32 часай байлдаанда фашис 24 танк үгы хэжэ шадаа. Тус батарейн эрэлхэг зоригтой 5 артиллеристнар Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Прохоровки район шадар 1943 оной июлиин 12-то болоһон танкова дайн байлдаан хадаа хоёрдохи дэлхэйн дайнай үедэхи эгээл ехэ байлдаануудай нэгэн юм гээд тэрэ хуудаһан соо тодорхойлон бэшээтэй байна. Энэ байлдаанда хоёр талаһаа мянга 500 гаран танк, хэдэ мянган самолёт, хэдэн зуун томо зэбсэгүүд хабаадаһан юм гэнэ. Фото-зураг дээрэ эгээл һүртэ үень харуулагдана. Ехэ тала дайдаар һүртэ совет машинанууд дабшана.

Үшөө нэгэ фото-зураг: 22-дохи гвардейскэ корпусой командирай— Воронежско фронтын сэрэгэй советэй гэшүүн Н. С. Хрущев ажаглалтын пунктда байна. Тэрээнтэй зэргэлээд соединенинүүдэй командирнууд — генералнууд байна.

...Ниислэл хотын тэнгэридэ дээрэ гэгшэ олон янзын ракетэнүүд үнгэ буляалдан байна. Энэ хадаа Москвада боложо байһан артиллерийскэ түрүүшын салют тухай тус фото-зураг гэршэлэн харуулна. 1943 оной августын 5-да Орел, Белгородые сүлөөлһэнэй нэрэ хүндэдэ иимэ салют үгтэһэн юм.

Курск шадар болоһон байлдаануудта зорюулһан музейн экспонадууд тэрэ үе сагай хатуу шанга үйлэ хэрэгые дахяад һануулна, Эхэ орондоо хизааргүй бэеэ үгэнги байһан совет хүнүүдэй түлөө омогорхол түрүүлнэ.

Үнинэй городой залуу үе сагынь

Гитлерэй булимтарагшадһаа городые сүлөөлһэнэй һүүлээр тэрэ доронь лэ, 20 жэлэй саада тээ буулгаһан документальна фильм Мценскын шэнэ кинотеатрта харуулба. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ ургажа гараһан залуушуул энэ кино хараад гайхаба: бүхы юумэн хуу эбдэрхэй, үнэһэн тоборог болоһон, городой сад соо хүниие үлгэжэ аладаг... Мценск үнэхөөрөө иимэ байгаа гээшэ гү?

Тиигээл даа, үнэхөөрөө иимэ байгаа.

Мценскын сүлөөлэгдэһэн үдэрые тиихэдэ хараһан сэрэгэй корреспондент, зохёолшо Борис Полевой 1943 оной июлиин 23-да «Правда» газетэдэ «энэ город үхэшэнхэй» гэжэ бэшээ һэн. «Үйлсэнүүдэй анханайнь һуури үлөө хэбэртэй, сонхонуудынь ханхайлдаһан гэрнүүдэй орондо шаташаһан коробконууд харагдана... Тус городой үйлсэнүүдтэ нэгэшье хүн дайралданагүй...».

Мценск городой амидыржа, үнэһэн тоборог сооһоо өөдөө үндыхынь тулада нилээдгүй ехэ ажал хэрэгтэй байгаа. Тиигэбэшье мүнөө энэ город ехэ болоо, сэрэгэй урда тээ байдагһаа һураггүй ехэ болонхой. Мүнөөдэрэй Мценск городые хараха болоо һаа, цогооруулагдаһан үйлсэнүүдтэй, олон дабхар гэрнүүдтэй, һургуулиин олон һаруул байшангуудтай, һайн гэгшын автобуснуудтай, телевизионно антеннэнүүдые ёдойлгоһон город байха.

Дайнай урда тээ эндэ промышленность гэжэ байгаагүй юм. Мүнөөнэй Мценск индустриальна город болонхой. Эндэ үнгэтэ металлай заводууд, консервэ хэдэг томо гэгшын комбинат болон бусад предприятинууд бии юм. Мебельнэ фабрикын барилга дүүрэхээ байна, гэр байрын олон гэрнүүд, культурна эмхи зургаануудай байшангууд баригдажа байна.

Хэрбээ Мценск городоор ябаха болоо һаа, эндэхи хизаар ороноо шэнжэлэгшэдэй һайн дураараа байгуулһан арадай музей орожо хараарайгты. Пенсионер Г. Ф. Соловьев музейн директор юм. Энэ хүн һони һонин юумэ хөөрэжэ үгэхэ, харуулха байха. Мценск гээшэмнай наһаараа Москватай сасуу город юм. Тургеневэй, Лесковой, Фет болон ородой бусад зохёолшодой намгар Мценск городтой холбоотой. Энэ городһоо холо бэшэ И. С. Тургеневэй бууса— Спасско-Лутовиновска үзэсхэлэн газар эндэ бии.

Гитлерэй булимтарагшадһаа Мценск городые сүлөөлһөөр 20 жэлэй ойн июлиин 20-до гүйсэхээ байһантай дашарамдуулагдан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда зорюулһан музей улам үргэдхэгдэхэ юм. Тус городой ажалшад нютагаархидайнгаа баатар габьяата хэрэгээр омогорхожо байдаг.

И. ПОЛУШИН,
(ТАСС-ай корр.).
Мценск (Орловско область), 1963 оной июлиин 9.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной июлиин 14.

Үйлэдбэриингөө арга боломжо хүсэдөөр хэрэгл[э...] ажалайнгаа бүтээсэ улам дээшэлүүлх[э]

* * *

Эгээл ехэ бүтээсэ туйлагдаа

Һара соо нэгэ комбайнаар 9 мянга үлүүтэй тонно шулуу нүүрһэ малтаха ушар энээнһээ урда Галуута нуурай шахтануудта үзэгдөөгүй бэлэй. Комбайнуудай бүтээсэ дунда зэргээр һарадаа 5-6 мянган тонно хүргэгдэдэг байгаа.

Механизмнуудые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ, тэдэнэй бүтээсые дээшэлүүлхэ асуудалда һүүлэй үедэ ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ жэлэй март соо Кузбасста үнгэргэгдэһэн зүблөөн дээрэ горно машинануудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тухай шухала асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Энэ зүблөөнэй дүнгүүд Галуута нуурай бүхы шахта, участогуудта үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ, бии байһан арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ талаар һанамжа дурадхалнууд оруулагдаа.

2/5 шахтын Махам Шакирзановай даадаг бригада шулуу нүүрһэ малтан абаха комбайнуудые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ, бүтээсыень горитойгоор дээшэлүүлхэ үүсхэл түрүүшынхеэ шахтоуправленидээ гаргаба. Тэдэнэр һара соо нэгэ комбайнаар 12 мянган тонно шулуу нүүрһэ малтаха уялга абаһан байна. Бригадын шахтёрнууд абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Тэдэнэр энэ уялгаяа болзорһоонь урид, хүдэлмэриин 24 үдэр соо дүүргээ гэхэ гү, али һарын туршада комбайнаараа 13,5 мянган тонно шулуу нүүрһэ малтан абаа.

Энээнһээ урда Зүүн-Сибириин шулуу нүүрһэнэй бүхы предприятинуудта «ЛГД-2» комбайнаар иимэ ехэ бүтээсэ туйлагдажа шадагдаагүй байһан.

75-дахи лавада ажалладаг тус бригадынхид сүүдхэдээ дунда зэргээр 500 тонно шулуу нүүрһэ малтан абадаг болонхой, харин энэ лавада хэрэглэгдэдэг комбайнай эгээл ехэ бүтээсэнь 300 тонно гэжэ 1963 оной түсэбөөр хараалагдаһан байна. Ажалаа циклын графигаар эмхидхэһэн бригадын гэшүүн бүхэн һара соо 306 тонно шулуу нүүрһэ малтан абаа. Эндэ ажалладаг хүдэлмэришэдэй, комбайнай бүтээсэ шахтоуправлениин бусад бригада, участогуудтай жэшээлбэл, хоёр дахин ехээр дээшэлүүлэгдэһэн болоно.

Түрүү бригадын шахтёрнууд иимэ амжалта хайшан гэжэ туйлааб гэхэдэ, ажалаа зүбөөр, шэнэ графигай ёһоор эмхидхэһэн байна. Урдань ондо ондоо байһан бригаднуудай орондо 4—4 хүнһөө бүридхэгдэһэн звенонуудтай суточна комплексно нэгэ бригада эмхидхэгдээ. Звенонуудай ажал таһалгаршатүйгөөр ябуулагдана, халаанууд газар доро һэлгэгдэнэ.

Эбтэй эетэй бригадын гэшүүдэй олонхинь 2-3 мэргэжэл шудаланхай. Бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахынгаа хажуугаар тэдэнэр юрэнхы бэлэдхэлээ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхые оролдоно. 44 хүдэлмэришэдэй 18-ниинь ажаллажа байгаад горно машинын машинистын мэргэжэл шудалха 9 һарын курса дүүргэнхэй. Иигэжэ тус бригадын ажалладаг участогта кадрнуудые бэлэдхэхэ асуудал һайнаар шиидхэгдэбэ. Һүүлэй хоёр һарын туршада комбайнай эбдэржэ, миин байха ушар үзэгдөөгүй байна.

Шулуу нүүрһэ ехээр малтан абаха, ажалай бүтээсые горитойгоор дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжын Буряадай шахтануудта бии байһые Шакирзановай бригадын туйлаһан амжалта эли тодоор харуулжа үгэбэ. Түрүүшүүлэй ажалай дүй дүршэл[...] лава, шахтануудта үргэнөөр [...] гэрүүлэгдэжэ байна.

Галуута нуурай пром[...] на үйлэдбэриин зоны[н] Махам Шакирзановай даа[даг бри]гадын ажалай дүй дүршэ[л...] наад, һайшааһан байна. [...] түрүү дүй дүршэл шахто[управ]лениин бусад бригадануу[д...] лан абаха, дэлгэрүүлхэ гэж[э...] радхагдаба.

Шахтернууд республи[...] һайндэртэ ажалай шэнэ бэ[...] ряа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тус уч[асток...] горно мастер Юрий Оре[...] (дунданъ), хүдэлмэришэн Бурлаков, 2/5 шахтын и[...] В. Ступкатай хөөрэлдэжэ **(дээдо зураг).** Абаһан [...] дүүргэһэн шулуу нүүрһэ [...] шадые пионернүүд амар[...] **(дээрэхи зураг).**

Ф. Моренецэй фотот[...]

Гаргашань һураггүй багадхагд[...]

Городой барилгануудта хэрэглэгдэхэ хайр шулуун Улаан-Үдын хажуу тээһээ ехэ гаргашатайгаар абтадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, тусхай хэды бульдозер, хэдэн зуугаад самосвал машинанууд ябуулагдадаг һэн. Хайр шулуу шэрэһэн эдэ машинанууд үдэртөө горитой зайе гаталдаг байба.

Мүнөө иимэ гаргаша ехэтэй ажалые үһан дээгүүр тамаржа ябадаг дизель-электрическэ кран хэдэг болоо. Энэ тусхай кран Сэлэнгэ мүрэнэй оёорһоо, барилгануудта дутэхэнэ хайр шулуу малтан абана. Энэ кранда ажалладаг хүнүүд ганса селикатна организацида зундаа 50 мянган тонно хайр шулуу Сэлэнгэ мүрэнэй оёорһоо малтажа гаргаха юм.

Крановщигуу[д...] бүхэндэ 300 то[нно...] шулуу нортдо [...] Григорий Бо[...] энэ шэнэ техни[кэ...] химээр шудала[...] һаядаа иим[э...] жа ябадаг кр[ан...] нэмэжэ асараг[д...] на. Иигэжэ [...] хэрэглэгдэхэ х[айр шу]луу ашаха, бууд[...] дэлмэри дууhа[...] жоруулагдаха [...]

Д. Ба[...]

Зориһондоо хүрэжэл һалаа

Хүниие ажал алдаршуулна гэжэ араднай хэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье үнэн сэхээр ажалладаг, ниитын баялигые арьбадхаха хэрэгтэ һанал бодолоо, хүсэ шадалаа зорюулдаг хүнүүд лэ арад зоной дунда хүндэтэй болодог, ажал хэрэгээрээ алдаршадаг. Иимэ хүдэлмэришэдэй олониинь эдэбхи үүсхэл гаргажа, үйлэдбэрине оньһожоруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ехэ туһа нэмэри хүргэнэ.

Харин ямар нэгэ үүсхэл гаргаха, шухала асуудал шиидхэлсэхын тула мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, анхарал оролдолго гаргаха, нэтэрүү шангаар ажаллаха хэрэгтэй. Ямар нэгэ зорилго урдаа табяад, тэрэнээ шиидхэхын тула арга боломжо бэдэрдэг хүдэлмэришэд предприяти бүхэндэ бии. Шэнэ, түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ, хүндэ ажал оньһожоруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, мүнгэ зөөри арьбалха арга олгохо гэһэн һанал бодолтой хүдэлмэришэдэй нэгэн И. Л. Ананин эдэбхитэй уралан нарижуулагшадай тоодо ороһоор үнинэй.

Слесариин туһалагшаар ажаллажа эхилһэн Иван Прокопьевич мелькомбинадай эрхим слесарь гэжэ суурхана. Механическа цехтэ суугтаа ажалладаг нүхэдынь тэрэниие «уран гарта» гэжэ нэрлэдэг. Нүхэдэйнь иигэжэ нэрлэхэнь зүбтэй. Комбинадай хүдэлмэришэдэй урда табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зуураа, нүхэр Ананин хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэдхэхэ гэжэ оролдолго гаргана. Эдэбхитэй уралан нарижуулагша Иван Прокопьевичой нёдондо жэлһээ хойшо оруулһан 19 дурадхалай 12-ынь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээд, жэл соо 500 түхэригэй арьбалалта хэгдэдэг болоо.

Үйлэдбэриие оньһожоруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан уралан нарижуулгын дурадхалнуудай нэгэниинь иимэ байба: комбинированнэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэрэглэгдэдэг мел вагонуудһаа тусхай газарта буулгагдажа, үбэлэй сагта хүрэшэдэг байгаа. Тэрэниие бутарган һалгаахын, һүүлээрнь һагшахын тула нэгэ хүдэлмэришэн хэрэгтэй бологшо бэлэй. Эндэ ажалай бүтээсэ багатай байһаниинь элитэ. Мел бутаргаха, жэжэ болгохо ажалые хайшан гэжэ оньһожоруулха, хүдэлмэришэниие тэрэ ажалһаа сүлөөлхэ тухай нүхэр Ананин һайса бодомжолһон байха. Иигэжэ тэрэ тусхай чертёж зохёоһон, тэрэнээ али бүхы талаһаань шэнжэлжэ, тодорхойлжо үзэһэн байна. Нүхэр Ананинай дурадхалаар хэгдэһэн түхеэрэлгэ мел бутаргаад, һагшаад гаргажа шадаха дээрэһээ ехэ хэрэгтэй болобо, гар ажал оньһожоруулха арга олгобо. Комбинадай тэжээл бэлэдхэдэг заводойхид тэрэниие «Ананинай түхеэрэлгэ» гэжэ нэрлэдэг.

Иван Прокопьевич өөрынгөө дүй дүршэлые нүхэдтөө дамжуулан үгэхые, үйлэдбэриие оньһожоруулха хэрэгтэ хабаадуулхые оролдоно, нүхэр ёһоной туһаламжа хүргэнэ.

В. Тонких.

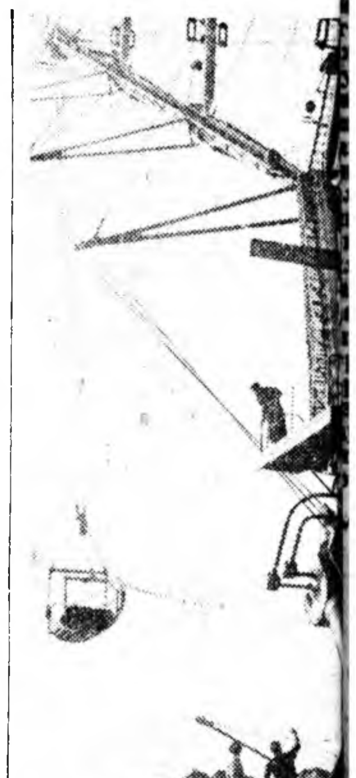

РУДНЫЙ. Сарбайска[...] ник дээрэ ажалладаг. Никольскиин хүтэлбэ[ри...] «ЭШ-15 90» маркын ал[...] экскаваторай экипаж.
ТАСС-ай фотохрон[ика].

Мүрысөөнэй аша ехэ

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай тамгатай эдеэ хоолой элдэб зүйлнүүд Эхэ оронаймнай олон зүг тээшэ эльгээгдэжэ байдаг. Өөрынгөө республикаһаа гадна, олон область хизаарнуудай ажалшадые мяханай зүйлнүүдээр, элдэб янзын колбаса гэхэ мэтээр хангадаг хүдэлмэришэд һайн шанартай продукци ехээр үйлэдбэрилхые оролдоно.

Тэдэнэй оролдолго һайн үрэ дүн харуулна. Долоон жэлэй табадахи жэлэй эхинһээ ажалайнгаа эршэ һуладхангүй хүдэлмэрилжэ байһан тус комбинадайхид түсэбөө һара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амараагүй хүдэлмэришэд долоо һарын түсэбые болзорһоонь холо урид, июлиин 7-до дүүргэхэ уялга абаһан байгаа. Тэдэнэр эршэмтэй шангаар ажаллажа, шэнэ амжалта туйлаба. Долоо һарын түсэб болзорһоонь һараар урид, бүри июниин 22-то дүүргэгдээ, даабариһаа гадуур 3,7 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэбэ.

Ажалай бүтээсэ нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 14,2 процентээр дээшэлүүлэгдэбэ.

Комбинадай завод, цех, бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Иигэжэ тэдэнэр бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана, абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэнэ. Меланжева цехэй коллектив түрүүшын хахад жэлэй туршада 708 тонно үндэгэнэй порошок гаргаһан байна. Энэнь нёдондонойхитой жэшээлбэл, 22 процентээр үлүү ехэ болоно.

Бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха гэжэ оролдожо байһан олон түрүүшүүл 8 һарынгаа түсэб дүүргэжэ шадаа. Мяха шулагша Владимир Сафонов, мяха шүрбэһэнһөө һалгаагша Евдокия Филиппова, станочница Елена Убеева гэгшэд долоон жэлэй эхинһээ хойшо 6—6 жэлэй түсэб дүүргэнхэй. Тэдэнэртэ һаяхан коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдобо.

Социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаһан түмэр баанха хэдэг цех коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэлсөө. Бухы дээрээ комбинадай 4 цех, 15 бригада, ажалай 250 түрүүшүүл энэ нэрэ солотой болонхой. Коммунист Николай Аранзинай хүтэлбэрилдэг бригада эршэмтэй ажалаараа үнинэй суурхана. Бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг тус бригадын гэшүүн бүхэн даабаряа холо үлүүлэн дүүргэжэ, долоон [...] һүүлшын түсэбөөр ажа[...] байна. Мяха шулагшада[й] бригадынхид өөһэдынгөө го[...] гэжэлһээ гадуур модошо [...] шулай, шулуушадай, шэр[...] дэй мэргэжэл шудалаад, [...] һэльбэн заһабарилха [...] эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Комбинадай коллектив ажал дээрээ амжалта т[уйлаһан] бэшэ, харин комбинадай цехүүдэй газаа, досоо тал[ы] һайхан, болбосон түхэлтэй, сэбэр болгохо гэжэ ехэ ор[олдол]го гаргана. Тэдэнэр энэ [...] зундаа ехэ ажал бүтээгээ, [эл]дэб янзын 700 мянган сэс[эг] ряа, олон модо һуулгаа, [...] нүүдээ асфальтаар хушал[...]

А. Шеста[...]
комбинадай ажалай, са[...] хүлһэнэй таһагай началь[ник].

УРАН БЭЛИГТЭН—Улаан-Үдымнай айлшад

КПСС-эй ЦК-гай июниин түүхэтэ Пленумэй, ...й түс Пленум дээрэ Никита Сергеевич Хрущевой ... хэлэһээр һара болоодүй байна. Тиибэшье һаань, ...рэл партиингаа халуун анхаралаар зоригжоһон ...тература болон искусствын ажал ябуулагшад үргэн ...жам Совет оронойнгоо хизаар бүхэнөөр ябажа, ...ммунизм байгуулагша арадтаяа уулзана, тэдэнэй баатар ажал хэрэгүүдтэй танилсана, ажал болон сэдьхэлэйнь арюун һайханиие зураглан харуулха ероолдолго гаргана.

Мүнөө энэ хуудаһандаа манай республикын ниислэл хото Улаан-Үдэ ерээд байһан хүндэтэ айлшад—литература болон искусствын түлөөлэгшэдтэ үгэ үгэнэбди.

Монголой поэт Н. Нямдорж

Залуушье һаа, Монгол ...ондоо нилээд мэдээжэ бо...һон поэт Нямбуугай ...мдорж Буряад орон ...ээд байна. Москвагай ... М. Горькиин нэрэмжэтэ ...тературна институт эрхим ...нэлтэтэйгээр түгэсхөөд, ...рэл нютагаа һаяын үдэр...үдтэ бусахань.

—«Үүлэн боро», «Онон ...ган эжы» гэжэ шүлэгүүдэймни номууд Улаан-Баатарта хэблэгдэн гаража, муу бэшэ сэгнэлтэдэ хүртөө. Мүнөө шэнэ номоо бэлдээд, хэблэлэй газарта тушааха хүсэлэнтэйб,— гэжэ манай редакцида орожо хөөрэлдэхэ зуураа нүхэр Н. Нямдорж мэдүүлбэ.

Монгол нүхэрэйнгөө хэдэн шүлэгүүдые буряадшалжа, доро толилбобди.

НАЙМАН МҮРТЭ УЯНГА

Хүл хөөрсэг таһархагүй хамтын
нэгэ байрада,
Хүнжэлэй дээрэнь тогтохогүй
оюутанай нэгэ орондо
Абяа шагнан номгорһон һүнниин
тайбан сагаар
Аляа хонгор басаган Монгол
газарһаа айлшалба.
Даруу зантай тэрэ холын
басаганаар зугаалан,
Дашууран һуужа, һүнниин
тэнгые сугтаа үнгэргэбэб.
Зүйдэлтэ тэнгэриин ододой
баруун хойшоо тонгойходо,
Зүүдэндэм ерэһэн басаган
тэрьелжэ, һөөргөө бусаба.

ХУША

Дорьбогүй эрын даруулшахаар
Нүһэр томо мунсаараал —
Дорьботороо шимни иигэжэ
Сохююлжал байхаш гансаараа.
Хуша ханимни, оройдошни
Нарһанай борбоосгойн ургадаг
һаа,
Хубхай тэрэнииеш абаха гэжэ
Хэншье шамай наншаха һэм
даа.
Һамартайл байһандаа, ханимни,
Буруутан болоһон юумэндэл
Һайхан намарай энэ сагта
Сохююлжал байха болоолши.
...Ургаһан борбоосгойеш
харахадаа,
Урилдаажа ошоод түүдэг аад,
Тоһолиг һамарыешни сэмэхэдээ,
Тоожол шамайем дурданагүйл.

* * *

Эхын аша

...жээлэй дүреэгэй утадхаа
болиходо,
...сэгын дэгэлэй уужамдахаа
болиходо,
...рын бодолой эхин болгон би
...нгээ ашые дахин дурдана би.
...аршаан тунгалаг мүрэнһөө ехэ,
Алтай уулаһаа үндэр ехэ—
Эхын аша эгээл нимэл,
Үринш үри үшөөш үлүүл.
...ашатай туһатай эрдэмтэдш
байха,
Айхагүй зорнгтой баатарнуудш
байха—
Тооложо үзэбэл, тэдэнэй
олонш һаа,
Тодорон суурхаагүй үшөө
болобош һаань,
Эхэһээ ашатай хүн дандаа
Энэ юртэмсэдэ түрөөгүй
зандаал.
Эхын аша эгээл иимэл,
Үриинь үри үшөөш ехэл!

ҺАЙХАН БАЙНАШ ДАА, ОРОД ДУУН!

Харагшын һанамжа

...уун арадай сэдьхэл мүн ... хэлсэдэг. Энэнь яаха аргагүй ... даа. Үни холо сагһаа, үшөө ... бэшэгэй бии болоогүй бай... хойшо арад бүхэн хамаг ...ан хүсэл эрмэлзэлээ уянга...уунай аялгын шэдитэ жэгүүр...да ашаад, зуун жэлнүүдэй да... дабуулһан түүхэтэй. Теэд ...най арадай сэдьхэлдэл, дуу...агүй, шэргэшэгүй, үдэр бүри ...н зоной дундаһаа мүндэлэн ...ад, зэдэлжэл, олоной зүрхэ ...жэл байдаг ха юм... Мүнөө ... аялгата, дэлисэтэ, замбуу...ие добтолжо байһан сагта ...э шэнэ дуунуудай ...нэйхэнһээ олоор ...хиизэн мүндэлжэ ...һаниинь гайхал...

«Ород ороной дуунууд» гэһэн ...гэ фильм хараһан хүн бүхэ...досое иимэ бодолнуудай оро... байһаниинь арсашагүй. Энэ ...м манай Буряадай республи...дүшэн жэлэй ойдо зорюулаг... эгээл түрүүн Буряадта, ...н-Үдымнай экранууд дээрэ ...улагдажа эхилээ. Тиимэһээ ...ушар бүришье дэмбэрэлтэй ...аниинь ойлгосотой. Яахадааб ...дэ, дүшэн жэлэймнай ойн ...шье манай ороной бүхы ара...дтай, нэн түрүүн Буряад оро...най урдынгаа гээгдэлһээ га...гада шиидхэхы, гүн ехэ туһа ...һэн ород арадтай хани нү...лэй, анда нүхэд бололгын ...дэр байгаа ха юм.

...Хари гүрэнүүдээр удаан саг ...гастрольдо ябаһанаа СССР-эй ... театрай мэдээжэ хоёр дуу... —РСФСР-эй габьяата артист... Ирина Архипова, Борис Што...ов гэгшэд поездоор гэртээ бу... Хилэ гарамсаараа тэдэнэр ...ной сонходо нэнгэжэ, харгын ...уугаар тэдэниие мэндэшэлэн ... сагаахан хуһадые хараха... сэдьхэлээ хүдэлгэн, уужам ...юн түрэл ород дуугаа тата... Энэ эпизодоор кинофильм ...нэ. Удаань гайхалтай һайхан ... мэтээр долгисон байһан шэ...ын поли дээгүүр алтан наран ...уида ороно. Горход жэмбүүр ...аар шолшогонои, мүнгэн ха...һана тоолоно, Волго мүрэн ...ар үбсүүгээ сэлин, аажамаар ...лтана. Ород ороной үзэсхэлэн ...гууд хойно хойноһоо һубарин, ..., Тэрэ бүринь шэнэ аялга, ... дуун шэнхинэн, кинофильм ...жэ һуугшадта ородой байгаа..., арадайнь сэдьхэлэй хоорон...хи таһаршагүй холбоое, тэрэнэй тэнюун дэлгэрые, сэбэр арюуниие элирхэйлнэ. Дээрэ нэрлэгдэшэ суута дуушадһаа гадна, бүхы орон соогоошье, хилын саанашье мэдээжэ болоһон ород дуунай Омско, Воронежско, хойто зүгэй ород дуунай хоорнууд хабаадажа, уран шадабари, ухаансар хабаараа түс фильмые шэмэглэнэ. Эндэ гансашье уянгын дуунууд зэдэлнэгүй... Мүнөө мартагдажа байһан, зүгөөр мартагдаха эрхэгүй «Нангин дайн» гэһэн жабхалан һүртэ дуунай аялга зэдэлшэнэ.

«Араднай дайгаа хэнэл,
Нангин дайтаа...»— гэһэн хэзээшьеб, хорёод жэлэй саана, совет хүн бүхэнэй зориг хаба бадаруулһан үгэнүүд соностоно. Мүн лэ нимэрхүүгээр фильм зохёогшод манай ороной дабажа гараһан агуу зам харгыда түрэһэн дуунуудые хойно хойноһоонь, түүхынь дахуулан, экран дээрэһээ зэдэлгэнэ.

«Ород ороной дуунууд» гэһэн фильмые Буряад орон тухай документальна фильм арбаад жэлэй үмэнэ буулгаһан мэдээжэ режиссёр Е. Учитель табяа. Сценариинь мүн лэ Е. Учитель залуу ород поэт Илья Котенко гэгшэтэй хамта бэшээ. Эдэ нүхэднай урдаа табиһан зорилгоёо яһала бэелүүлжэ шадаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Гэбэшье зарим тэды дутагдалнууд дайралдана. Жэшээлхэдэ, композициингаа талаһаа сценаринь һаһанда хүрэнэгүй. Энээнһээ уламжалан, олохон пейзажна зурагууд даншье удаан, экран дээрэ няалгаатай юм шэнги байшана. Түүхэтэ нэгэ үеһөө нүгөөдэ үедэ, дамжан оролгонь дуунуудайнгаа удхатай, фильмынгээ хүгжэлтэтэй холбоогүй болошоно. Тиихэдэ фильмын утаһа жолооe бариха, хүтэлхэ артистнар И. Архипова. Б. Штоколов гэгшэд, юундэшьеб. харааһаа алдасдашана, заримдаа гэнтэ бии болоод, аринуудые таташаха юм. Түс фильм со... хүнүүд, мүнөө үеын совет хү...нүүд тон хомор үзэгдэнэ. Тэрэл пейзажна зурагууд хамагые бүг лэжэрхинэ гээшэ ха. Ондоошье за рим жэжэ божо дутагдалнуудые дурдаһанай үлүү гэжэ һанагдана. Яахадааб гэхэдэ, дабтаи хэлэнэ бди: фильм табигшад урдаа таби һан зорилгоёо гүйсэд бэелүүлжэ түс фильмээ манай республикын ойн баярта бэлэг болгон эльгээһэниинь ехэл һайхан байна.

Түс фильмые хараад байхадаа, үшөө дахин ород дуунай һайхан да, арадайнгаа сэдьхэлдэл тэнюун уужамда, арюун сэбэртэ ходоо шүтэхэ хүсэл түрэнэ.

Һайхан байнаш даа, ород дуун!

А. Жамбалдоржиев.

Яхадай шүлэгшэ Семен Руфов

Хойто зүгэймнай хани нүхэр, яхад поэт Семен Руфов энэ жэлдэ Москвагай Горькиин нэрэмжэтэ литературна институт эрхим сэгнэлтээр дүүргээд, нютагаа бусаха замдаа манайда айлшаар ерэбэ. Семен Руфовай һүүлэй үедэ бэшэһэн шүлэгүүдэй түүбэриһээ нэгэ шүлэгыень уншагшадтаа дурадхая.

ЯХАД ОРОН

Үдэшын сагаар
Үбэлэй Яхад дунгяарна.
Үдэрэй саһан
Үнгөө хубилан ягаарна.
Нойрсожо һууһан
Номгон сэнхэг тайгые
Нохойн хусаха,
Буугай һүрэхэ сошорооно.

Ороёо хүллөөд,
Ороһон наранай зүг тээшэ
Оодоргоһон
Омог зантай хүбүүнэй
Мүрэ дээрэ
Мүшэтэ сэнхир огторгой
Мүнгэн тооһоор
Мүр гарган толорлой.

Буу бариһан
Буурал эхээ һанахадам,
Буртаг тайга,
Бурьяа голоо харахадам,
Янгяа хүйтэн
Январь һарын үглөөгүүр
Яхад оромни,
Яһалал шэрүүн байнаш даа

Хүбэнэг саһанай
Хүлэрэн хайлан һалахада,
Хүбхэн соогуур
Хүхэхэн сэсэгэй гарахада,
Хабарай сагай
Халюун шаргал үглөөгүүр
Яхад оромни
Ямарш һайхан гээшэбши!

Дахинаа ерэһэндээ баяртайбди

Буряадай Ленинэй орденто гүрэнэй оперо, баледэй театр соо Эрхүүгэй хүгжэмтэ комедиин театрай артистнар уран шадабарияа улаан-үдынхидтэ харуулжа эхилхэнь. Энэ ушараар дашарамдуулан, манай корреспондент түс театрай директорэй орлогшо Леонид Семенович Самойловтой хөөрэлдэбэ.

— Танай городто дахинаа ерэһэндээ угаа баяртайбди. Эндэ манниие хододоо халуун дулаанаар угтадаг юм. Теэдшье хуушан танилнууд болоо ха юмбибди. Яахадааб гэхэдэ, манай театр Улаан-Үдэ хото аяар зургаадахияа гастрольдо ерэбэ бшуу.

— Репертуартатнай шэнэ ямар зүжэгүүд ороо гээшэб?

— Нэн түрүүн совет үеын зүжэгүүдые нэрлэе. Тэдэнэй тоодо «Шамдаа зорюулнаб зүрхэеэ, Сибирь» гэһэн опереттэ ороно. Хүгжэмтэ энэ зохёолые манай театрта зорюулжа Москвагай композитор А. Основиков бэшээ юм. Либреттыень Л. Куксо зохёогоо. Энэ зүжэг манай Эрхүү хото шадар һүүлэй жэлнүүдтэ баригадаһан Шелеховскэ алюминиин комбинадай хүдэлмэришэд, залуушуулай ажабайдал, ажал дээрэһээ үндэһэлэгдэн бүтээгдээ. Үшөө «Гурбан студент», «Ромео—минии хүршэ» гэһэн опереттэнүүд бии. Баруунай классическа зохёолнуудһаа Легарай «Цыганай инаг дуран», Кальманай «Монмартарай фиалка» гэһэн опереттэнүүдые шэнээр табихаяа асараабди. Мүн ород классикаһаа Рахмановай «Сэнхир гусар», гэжэ опереттэ танай городой ажалшадта харуулха байнабди.

— Артистнуудтнай хуушан зангаараа гү, али шэнэ нэрэнүүд нэмээ гү?

— Онсошье боложорхиһон хубилалта үгы. Урданаймнай мэдээжэ артистнууд, тэрэ тоодо РСФСР-эй Габьяата артистнууд—Муринский, Загурский, Пясковская болон бусад ерэнхэй. Гадна хэдэн шэнэ залуу артистнууд нэмээ. Эдэнэр хадаа Анкудинова, Привальцева, Васильев гэһэнгүүд болоно.

Гол түлэб иимэл даа. Дүшэн жэлэйнгээ баясхаланта ойн һайндэр һаяхана тэмдэглэһэн орденто республикын ниислэл хотын ажалшадые манай табиһан зүжэгүүдые ерэжэ харахыень уринабди.

Зүүн-Сибириин фотомастер

Манай газетын фотокорреспондент ябаһан, мүнөө ТАСС-эй фотокорреспондент М. М. Минеев республикымнай 40 жэлэй ойн баяртай дашарамдуулан фотовыставкэ эмхидхээ. Улаан-Үдын 26-дахи дунда һургуулиин уужам һаруул зал соо ороходо, хананuудаарнь үлгэгдэһэн фотозурагууд хүнэй дура буляана. «Сүлөөтэ аралай Герой Фидель Кастро Эрхүүдэ» гэһэн гаршаг хүн бүхэниие һонирхуулна. Аяар холын Кубаһаа айлшаар ерэһэн хүндэтэ Кастрын самолёдһоо буухаһаа эхилээд, Сибириин томо городуудай нэгэн — Эрхүү хотоор, Братскаар, Байгал далай дээгүүр аяншалһан тухайнь омогорхон харанабди. Выставкын нүгөөдэ ханадань — түүхэтэ долоон жэлэй дорюун алхамай габшагай ажал харуулһан зурагууд олон. Тэдэнэй дунда эгээн түрүүшынхеэ Сибирьтэ баригдаһан Эрхүүгэй алюминиин заводой шудхалаа, Куйбышевай нэрэмжэтэ заводто бүтээгдэжэ байһан драга харуулагдана. Нүгөөдэнь —уурал манаар бүрхөөгдэһэн Байгал далай дээрэхи һүүлэй рейс гэһэн фото-зураг тэндэ орогшодой анхаралые татана.

...Бусад зурагуудайнь дунда байгаалиин үзэсхэлэнтэ гоё газарнуудые буулгаһан фото бии. Жэшээнь, хоёр буряад басагадай инзагантай ханилһан тухай, фермэ дээрэ һаалишадай һүеэ тушаажа байһан үе — «һаалиин һүүлээр», холын аян зам руу шуумайһан хүсэтэ хүлэг «Байгалһаа—Москва хүрэтэр» гэһэн зурагууд мүн лэ һонирхолтой. Тэрэшэлэн «Эрхүүгэй Заларинска районой совхоздо комплексно аргаар таряа хуряалга», «Сибириин ангуудай арһан», һүрэг хонидой үргэн тала дайдаар бэлшэжэ ябаһан тухай «Жаргаланта, Борьёогой талада», «Үбһэ хуряалга» гэһэн зурагууд яһала зохидоор, хүнэй дура буляама гоёор буулгагданхай.

Энээнһээ гадна, «Хүйтэн үглөөгүүр», «Таалалдажа байһан баабгайнууд», «Сибириин модон» гэхэ мэтэ фото-зурагуудынь аяар найман гүрэнэй выставкэдэ табигдаһан байна.

Түрэл байгаалиингаа үзэсхэлэнтэ гоё газарнуудые шадажа харуулһан нүхэр Минеевэй выставкые орожо хараһан лэ хүн, «Еһотойл, үнэн зүрхэнһөө оролдоһон ажалай үрэ дүн» гэжэ зүб лэ тобшолол хэнэ.

Выставкэ харахаяа ороһон ажалшад дурадхалай дэбтэртэ бэшэхэдээ, һанамжа дурадхалнуудаа, баяр баясхалангаа нүхэр Минеевтэ хүргэнэ. Жэшээнь, манай республикын найр наадаңда Москваһаа айлшалжа ерэһэн искусствовед Зельма Швагер иигэжэ бэшэнэ: «Иимэ гоё һайхан зурагуудые буулгахын тула байгаалида дуратайгаар хандаха хэрэгтэй. Тиихын хажуугаар зурагуудаа яагаад буулгахада зохид бэ, хайшан гээ һаа һайнаар гарахаб гэжэ бодохо хэрэгтэй» гээд тон зүб бэшэнэ.

— Манай үргэн уужам Сибириин баян дэлгэр байдалые, һайнаар, зохидоор харуулһандатнай баяр баясхалан хүргэнэбди. Саашадаа ажалай, шэнэ техникын һониниие үргэнөөр харуулжа байхыетнай хүсэнэбди,— гэжэ Сэлэнгэ, Түнхэнэй бүлэг колхознигууд бэшэнэ. Түс дэбтэрые бүри саашань иража харахада, Москвагай Улаан-Үдын багшанарай институдуудай студентнэр мүн лэ баяр баясхаланта үгэнүүдые хэлээ.

Б. Цыремпилов.

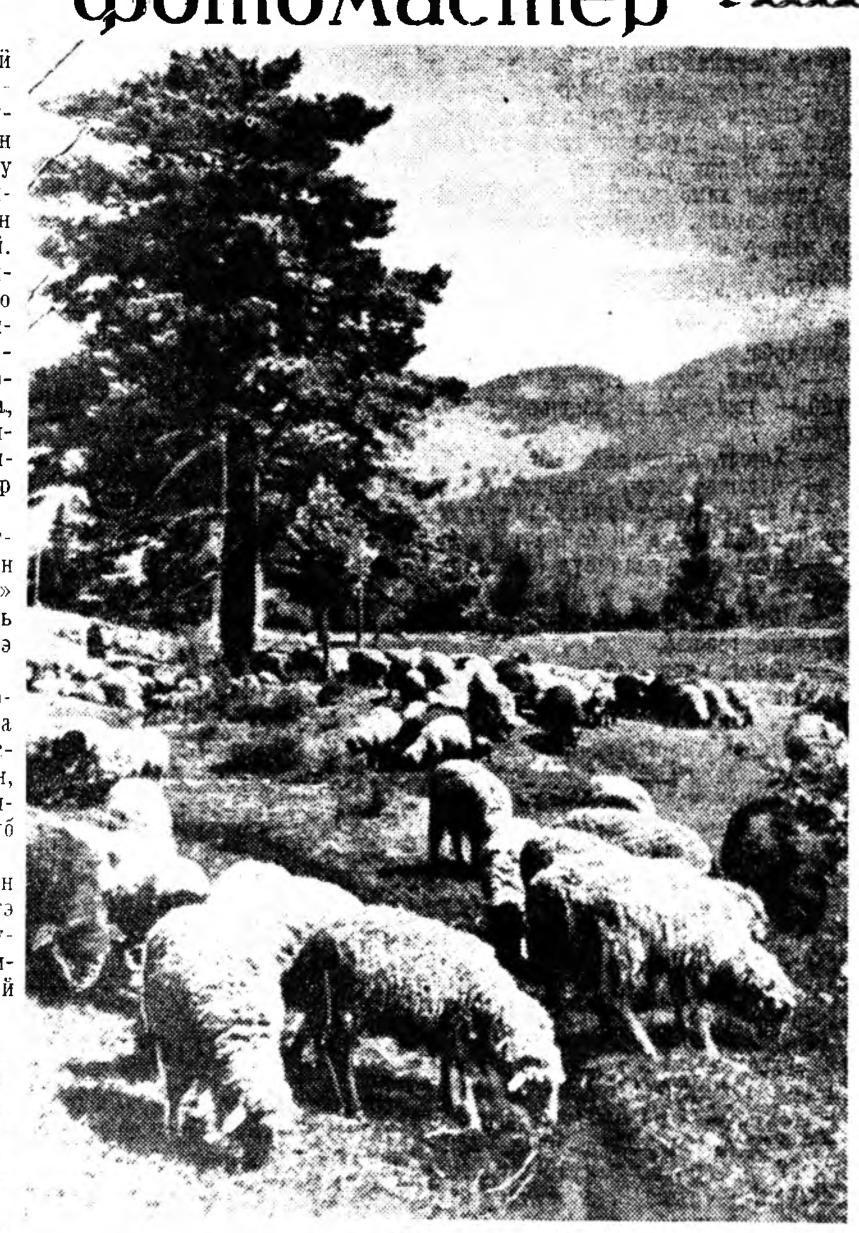

«Түрэл дайдадам» гэһэн М. Минеевэй фотозураг.
Ф. СОРОКИНОЙ буулгабари.

Фотомастер М. Минеев өөрынгөө хүдэлмэринүүд тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгэжэ байна. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Чукот уран зохёолшо Юрий РЫТХЭУ

Мүнөө манай Буряад орондо чукот уран зохёолшо Юрий Рытхэу ерээд байна.

Энэ залуу нүхэрэймнай «Чукотско сага» гэжэ рассказуудай ном, «Саһанай хайлаха үе», «Бишыхан шандагадай голдо» гэһэн романууд ганса манай орондо бэшэ, мүн хилын саана мэдээжэ болонхой юм.

Чукот арадай Октябриин революциин ашаар гэтээрһэн тухай Юрий Рытхэугэй эдэ номуудые уншахада, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэхэһөө гадна, манай революциин толотомо нэгэ жэшээ боложо үгэнэ.

Уран зохёолшо Рытхэу эгээл түрүүн бэшэһэн «Сонхо», «Тыгрэнэ Хабаровск ниидэбэ». «Арбан хоногой хүршэнэр», «Хүнэй хуби заяан» гэжэ рассказууд соогоо урдань харанхы нүхэн—яранг соо байдаг арадайнгаа хайшан гэжэ гэрэлтэмэ һайхан ерээдүй тээшэ эрмэлзэдэгые тон һонирхолтойгоор харуулжа эхилээ һэн.

Юрий Рытхэу манай республикын дүшэн жэлэйнгээ ойе угтажа байхада хүрэжэ ерээд. мүнөө Байгалай эрьеэр аяншалхаяа мордохонь.

Чукот элигтэ уран зохёолшо Юрий Рытхэудэ саашанхи уран зохёолойнь замда үшөө ехэ амжалтануудые юрөөгөөд, мүнөө уншагшадай һонорто, «Дружба народов» гэжэ журналда һаяхан толилогдоһон «Бишыхан шандагадай голдо» гэһэн романһаа нэгэ хэһэг дурадхахамнай.

Цэрэн Галанов,
Буряадай уран зохёолшо.

* *

„Бишыхан шандагадай голдо“

Майн нэгэнэй сэлмэг үглөөе Праву Локэ гэжэ буусада угтаба.

Эндэ бүхэли һүниндөө хэншье нюдөө сором гэжэ анингүй хоноо. Магад тон бишыхан үхибүүд лэ амгалан нойрсожо болоо.

Шэнэ газарта зөөхөөр түхеэрэлгэ үнинэй эхилээшье һаа, энэл һүүлшын үдэртэ гол шухала хубинь үлэһэн байшоо. Үшөө үдэшэ байхада, хэдэн паар ашаанай оро тракторнуудые Локэ буусада асараа һэн. Энэ бүхы оро, нохой, мүн трактор, машинануудһаа бүридэһэн хамбы һургуулиин байшангай газаа ута гэгшээр һубарин тогтобо.

Наранай мандаха үеэр ярангнуудые задалжа эхилбэ. Зөөхэеэ байгшад шэнэ газартань, Торвагыргындэ, тэдэниие бэлэн орон шэрээнүүд, гэр бараан соохи хэрэгтэй хамаг юумэн хуу хүлеэжэ байна гэжэ мэдэнхэйшье һаа, яахаб даа гэжэ, хэрэгтэ хэрэггүй хамаг нобшо ноохойгоо бүлтыень наарта болон тракторай шаргануудта ашаба.

Ярангнуудайнгаа оройнуудые хобхо татан хаяжа байхадаа эхэнэрнүүд тэсэнгүй уй хай бололдоно, тиихэдэ энээнһээ хойшо хэтэ мүнхэдөө улаан дүлөөр соробхилон тэнгэри өөдэ хүхэ утаа дэгдэхээхэеэ болиһон ушаагайнгаа үнэһэ уруу эрэшүүл үгэ дуугүйгөөр нюдэнэйнгөө хоморхон нёлбоһо унагаан унагаан байба.

— Иимэ һайн һайхан үдэрэй боложо байхада, даншье һаа ехэ нюдэнэй нёлбоһо гоожуулна бэшэ гү даа,— гэжэ Коравьетэй хамта буусын айлнуудые эрьежэ ябаһан Праву һанаата болонгёор тэмдэглэбэ. Тиин тэдэнэр Эльгарай ярангын хажууда хүрэжэ ерэбэд. Үбгэн бөө шүтэдэг дүрсэнүүдээ газар дороһоо ехэл ханамжатайгаар малтан гаргаад, шарга дээрэ зэргэлүүлэн табижа байба.

— Энэ ши баһа юугээ хэжэ байнаш? — гэжэ Коравье сухалтайгаар асууба.

— Би баһа Торвагыргын зөөжэ ошохом,—гэжэ тэрэнь харюусаба.

— Эдэ шүтэдэг дүрсэнүүдээр юу хэхээ һанабаш гэнэб? Шэнэ газарта ошоод баһа бөөтэхэ гэжэ шиидээгүй аабзаш. Энэ хэрэгээ огто хаяхаб гэжэ үгөө үгэһэн аад, яабаш?—гэжэ Коравье улам улам сухалдажа оробо.

— Ятараа хашхараа хүмши,— гэжэ Эльгар бэеэ сагааруулан дуугарба. — Торвагыргын ошоод бөөтэхэгүйб, һанаагаа бү зобо. Зүгөөр эдэ шүтэдэг дүрсэнүүдээ эндэнь хаяад ябахадам хайратай шэнгил даа. Һайн модоор хэгдэнхэйень хаража байна ха юмши, магад нэгэ тээ хэрэгтэйшье болохо аалам.

— Байзалши, Коравье,— гэжэ Праву нүхэрөө амадаба. — Орхи саашань энээнээ, яахашниб, абаад ошог. Тэндэһээ эдэ шүтэдэг дүрсэнүүдыень Анадырай музей ябуулжархихабди.

Коравье гансата шэг шарайгаа хубилган, миһэлзэбэ.

— Маша зүб, тиишэнь лэ эльгээхэбди.

— Тэрэнтнай ямар газар юм?— гэжэ Эльгар ехэл һажаглэнгеэр асууба. Хэрбээ тэрэтнай муу газар юумэ һаань, эндэ орхёошом дээрэ хаш даа.

— Боли, боли, тэрэшни болхотойл газар байха. Бурхадта ехэ хүндэтэйгөөр хандадаг юм. Үнгэрхэдөө эрдэмтэд ерэжэ шэнжэлдэг байха.

Наран өөдөө хөөрэжэл байба.

Коравье Праву хоёр ярангнуудаар ябажа, зониие яаруулна.

— Наранай хурсаар шарахада саһан хайлажа байна, түргэлэгты, оронуудтамнай хүндэ болохобши бы даа,—гэжэ Коравье һануулна. Теэд хүн зоншье һануулгагүйгөөр ярагажал мэдэнэ. Үглөөнэй найман саг багта баран бэлэн болоод байба. Наарта болон тракторай шаргануул Локэ гэжэ буусын зоной нобшо ноохойгоор дүүрэшэбэ. Үшөө үсэглэдэр ярангнуудай һууһан газарта түхэрээн хара талаянууд улашанхай бардайлдана. Праву Коравьетэй трактор соонь орожо һууба. Теэд энэ бүхы хамбын түлөө харюусалгатай һэн тула, саг үргэлжэ һууриһаа һүрэн болоод, эгээл хойно ябаһан Калетагинэй трактор тээшэ гүйхэ ушартай болобо. Шарга дээрэ һуугаад ябаһан Росмунта Коравье үбгэнэйнгөө хажууда ерэжэ һууба. Хамагай урда ябаһан трактор тээшэ гүйдэлөөрөө дүтэлжэ ябахадаа, Праву тэрэ хоёрые обёороо бшуу. Коравьегэй нюдөөе сабшангүй шахуу, сэхэ урагшаа харгы руу хараад һууxада, һамганиинь үбгэн тээшээ энхэрэл, омогорхол дүүрэн харасаар гэтэшоод, баһал хүдэлэнгүй һууба. Тиихэдэнь Праву мэдээшэгүй болоод, тракторай алад гаратар байрада байгаад. Рунмынэй шарга дээрэ һуушаба.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Ородой поэт Юрий Смирнов

Республикымнай һайндэртэ ерэһэн айлшадай дунда Москвагай поэт Дмитрий Смирнов байлсаа. Удха түгэлдэр, уран хурса шүлэгүүдээрээ үргэн ниитэ уншагшадта мэдээжэ болохоһоо гадна, буряад поэдүүдэй зохёолнуудые ород хэлэн дээрэ бэрхээр оршуулдаг юм.

Дмитрий Артемьевич гурбан жэлэй саада тээ, РСФСР-эй уран зохёолшодой союзай секретариадай нүүдэл заседаниин манай ниислэлдэ болоходонь ерээ һэн. Тиихэдээ Байгалай үмэнэхи үзэсхэлэн хизаарта, эндэхи ажалша малша арад зондомнай дурлаа бэлэй.

40 жэлэй ойн үеэр Дмитрий Смирновтой хамта Түгнын сагаан талаар, номин Байгалай хүбөөгөөр ябалсааб. Тиихэдээ уран хурса үгэнүүдэйнь хүгжэм соо талын аялгануудай соностохые шагнахадаа, буряад ёһо заншал, шэнэ сагай ажабайдал, ажал хэрэг мэдэхэ, тэрэниие хүндэлдэг, литература болон соёл культурыень үндэрөөр сэгнэдэг хүн юм байна гэжэ ойлгооб. Мүнөө поэт Дмитрий Смирнов республикын аймагуудаар аяншалжа ябана. Хүндэтэ айлшандаа баясхалан хүргэжэ, хододоо амжалта түгэс ябахыень хүсэе.

Сэлгеэ сэнхир талымнай
Сэсэг набшын хангалаар
Сэдьхэл зүрхөө арюусхан,
Халуун хани барисаанай
Харгын һайханиие магтажа,
Хабатай ябахаш болтогой!

Д. Дамбаев, поэт.

Байгал

Байгал, Байгал, арюунш—
Балгал үһыш һороод,
Урал, тасартаа хүргэн,
Урмашан һуунаб одоол.

Дуһал арюун аминш
Дуунайм аялгада шэнгээл.
Дуулим сарюун хизааршни
Дурлаһан нюдэндэм һэргээл.

Мүнгэн дуһалайш хонгёое
Мүнхэдөө хадаглан ябахаб.
Мүрэн голнуудайш солгёое
Жэнхэни хэлэнһээш абахаб.

Эндэһээ — дэмы бэшэдэ—
Эмниг Ангара хүүхэнш
Гал долгиёо эршэдэн,
Гаргажа абаашаал түүхыш.

Байгал, Байгал арюунш.
Балга уһаншнниш сарюун.
Номин долгидш даруу
Номгонш бэшэл — дорюун!

Эрьедэш зогсон байха
Эрхэ намда үгыш.
Эртэ урдынгаа һайхан
Домог дахин эхилыш.

Ангарадал хурдан сэдьхэл
Ажабайдалдам хэрэгтэй.
Арюун дуһалшниш энэл
Арбан бадагтам хэрэгтэй.

Тиимэл хадань эндэш —
Тэмгэл эрьедэш — зогсоноб.
Мүнгэн дуһалыш сүршэн,
Мүнхэ аялгыш соносноб.

Айлшанаймнай зураһан шаржнууд

Бүхэроссии гастрольно-концертнэ нэгэдэлэй артист Борис Брунов ород соёл культурын һайндэрнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй Габьяата артистын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө юм. Тэрэ нүхэрнай эрхим һайн конферансье байхаһаа гадна мүн һайн зурааша байшоо. Манай республикада байхадаа Б. Бруновой хэһэн гурбан шаржнуудые уншагшадайнгаа анхаралда дурадхахамнай. Зүүн гарһаа: Э. Колмановский, поэт Даша Дамбаев, Б. Костюковский.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1963 оной июлиин 14.

„Бишыхан шандагадай голдо“

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

Тундра хайлажа эхилбэ. Наранай өөдэ дэгдэн гараха тума саһан нойторон, хүндэ болоно. Зарим тээ халзан хара газар харагдажа, тэндэһээ уурал бааяна. Иигэжэл үшөө нэгэ зунай үнгэртэр хэтэ мүнхын мүльһэн сиидэм тундра уярба ха юм даа гэжэ зөөлэн, хүбхэлиг газар гэшхэн ябаһан Праву шэбшэнэ.

Үнөөхи хамбымнай нэгэ добуунай оройдо гараба. Тэндэһээ альган дээрэ мэтээр бүхы һуурин харагдажа байба.

— Торвагыргын! — гэжэ толгойдо ябаһан унаа дээрэһээ хэншьеб хашхарба.

— Алим, алим, юушье харанагүйб,— гэжэ баһа хэншьеб абяа үгэнэ.

— Харыт, яагаа олон гэр гээшэб!

— Нэгэшье яранг харагданагүйл.

— Харыт, ямар улаахан тугууд гэр бүхэндэ хадаатай байна гээшэб!

— Юун ехэ улаан бүд һалгаагаа хаб?

— Шагнагтылши, ямар бүрхирөөн дуулдана гээшэб.

— Тэнэг, энэш хүгжэм ха юм. Наранда ялалзагша тэдэ хоолойнууд лэ иимэ абяа гаргана бшуу.

Тракторай таршаганаанай, нохойн хусаанай, олон зоной шууяанай хажуугаар духовой оркестрэй абяан тундрын газарые зэдэлгэн хүнхинэжэ байба. Трибуна тээшэ зала гэһэн тэмдэг Праву Коравьедэ үгэбэ.

— Тэрүү тэрэ улаан хайрсаг тээшэ ошохо ёһотойбди,— гэжэ Коравье һамгандаа зааба. Тэрээн дээрэнь Ринтытегин Елизавета Андреевна хоёрой байхые Росмунта обёорбо. Коравьегэй хойноһоо ябаһан бүхы хамбы тэрэ ендэр тээшэ шэглэбэ. Праву ендэр дээрэ гараад, Ринтытегинтэй зэргэлэн зогсобо.

— Харыт, юун гэһэн олон зон гээшэб? Бүхы үйлсэемнай хушаад байшабал! — гэжэ Ринтытегин баясангяар хашхарба — Яһалал ехэ хамбы дахуулжа ерэбэш даа. Бэрхэл гээшэш. Колхознай гансата хоёр дахин ехэ болошохонь.

Нээрээшье тосхоной бүхы үйлсэ хүн зоноор, шарга, нартануудаар, тракторнуудаар, эндэхи, мүн Локэ буусын хүн зоноор дүүрэшоод байба.

— Нүхэдүүд! — гэжэ Ринтытегин дуугарба. Оркестршье намдаба.

— Нүхэдүүд! — гээд Ринтытегин дабтан хандана. — Бидэ мүнөө юрэ бусын Майн нэгэниие һайндэрлэжэ байна гээшэбди. Чукот арадаймнайшье түүхэдэ иимэ һайндэр болоогүй байха.

Теэд тэндэ сугларагшад хэдэхэн минутын туршада тэсэмгэйгээр шагнаад, гэнтэ юухэ юутэгүй таража эхилбэ.

— Энэмнай юун болоно байна гээшэб! — гэжэ Елизавета Андреевна һанаата болонгёор дуугарба. — Ошожо мэдэхэ шухала. Хүнэй хэлэжэ байхада, мал адууһандал таража эхилхэ гээшэнь хайшаа юм.

Праву ендэр дээрэһээ буугаад, шаргаяа саашань залажа байһан Рунмында хүрэжэ ерэбэ.

— Энэ ши хайшаа ябаба гээшэбши?— гэжэ Праву асууба.

— Гэртээ ааб даа,— гээд тэрэнь сэдьхэл дүүрэн, хүхюугээр харюусаба. — Өөрынгөө гэрэй хаана байдагые мэдэхэ болобоб. Харана гүш, эндэһээ гурбадахи гэр... Сонхонуудынь наранһаа ялалзажа байна. Тэрэшни минии гэр ха юм.

Праву Рунмыниие байлгажа шадабагүй. Хойноһоонь нүгөөдүүлынь хашана. һүүлэй һүүлдэ ушарыень ойлгоходоо, үгэ хэлэгшэмнай өөрөө зэмэтэй байшоо. Яахадааб гэхэдэ, үшөө үсэгэлдэр гэр бүхэнэй газаа шэнэ эзэнэйнь нэрэ обог бэшээд хадажархиһан байгаа бшуу. Хамбын Торвагыргын хүрэжэ ерэһэн хойно, үзэг бэшэг мэдэхэ болоһон һонюуша һурагшад гэртэхинэйнгээ нэрэнүүдые гэрэй үүдэнүүдтэ олоходоо, ухаангүй баясан, шэнэ гэрнай тэндэ эндэ байна гэжэ байжа суу һураг тараахадань, ехэнүүл тэсэнгүй тиишээ ябажа эхилээ.

Удангүй ендэрэй дэргэдэ гансал тэндэхин үлэшоод байгаа һэн.

Правугай ерэжэ, ушар байдалыень ойлгуулхада, Ринтытегин ехэтэ голхороо:

— Үйлөө харла ехэ, яажа энээн тухай бодоогүй байшаба гээшэбиб. Өөрөөл зэмэтэй болоноб. Айл бүхэниие шэнэ гэртэнь баяр ёһололой ороондо оруулха гэжэ хэлээ һэмнайбди.

Тиигээд тэдэнэр шэнэ ерэгшэдэйнгээ хэр түбхинэжэ байһые хараханяа ошобод. Түрүүшын гэрэй хажууда хүрөөд, ехэл бахарданги зогсошобод.

— Энэмнай юун болоно байна гээшэб! — гэжэ бөө байһан Эльгарай, газаа ханада түшүүлээтэй дүрсэнүүдые харажархихадаа, Ринтытегин хашхаран һагад дуугарба.— Хаанаһаа эдэ ада шудхэрнүүдээ гаргабаш, үтэр харюуса гэнэб?

— Би өөрөө асараалдее, —гэжэ Эльгар даруугаар, айһан хэбэргүйгөөр урдаһаань харюусаба. — Музейдэ тушаахаа һанааб.

— Ши нүхэр ойлго, юрэдөөл,— гэжэ түрүүлэгшэ занаба. — Зай, хэр түбхинэжэ байнаш, орожо харая даа.

Тэдэнэр үдэшэ орой болотор шэнэ ерэгшэдэй гэрнүүдээр ябаба. Гэр соохи эд бараанай, аяга табагай, үнгэрхэдөө неэшэнэй яажа хэрэглэгдэхэ тухай хөөрэжэ үгэхэ ушар гараа бшуу.

Үдэшэ орой, концертын дүүрэһэн хойно, Праву гэртээ ехэл эсэнги бусажа ерээ һэн.

Ородһоо **А. Жамбалдоржиев** оршуулба.

Горнын хонгёо абяан зэдэлнэ

Профсоюзуудай областной, нютагай Совэдүүд, үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшэд үхибүүдэйнгээ зунай амаралтые аятай зохидоор үнгэргэхын тула аяар хабарһаа хойшо бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ эхилһэн юм. Тиигэжэ аглаг һайхан газарнуудта түхеэрэгдэһэн пионернүүдэй лагерьта байрын 20 корпус, мүн тэндэнь 1000 үхибүүдэй эдеэлхэ газар нэмэжэ бариһан байна. Илангаяа нютагай промышленностиин, коммунальна ажахын, хэлхеэ холбооной, транспортна конторын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомууд, Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой комитет болон бусад предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд үхибүүдэйнгээ амарха лагерьнуудые һайнаар түхеэрээ.

Июнь һарын хахадһаа эхилһэн пионернүүдэй лагерьта хамтадаа 5470 үхибүүд амаржа, сэнгэжэ ерээ. Мүнөө хоёрдохи ээлжээндэ зургаа мянгаад үхибүүд амархаар ошонхой.

Үхибүүдые сэбэр агаарта амаруулхаар хараалагдаһан түсэб жэл бүри үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ пионернүүдэй лагерьта 18 мянгаад үхибүүд амарһан һаа, мүнөө жэлдэ тэрэ тоониинь хори мянгаһаа үлүү болонхой. Энэнь 1958 онтой сасуулжа үзэхэдэ, хоёр дахин нэмэһэн болоно.

Үхибүүдэй түрүүшын ээлжээнэй амаралга яһала һайнаар, эмхи гуримтайгаар үнгэрөө. Пионернүүдэй зарим лагерьнууд нэгэ, хоёр үдэрэй холын аяншалгада гаража, байгаалиингаа үзэсхэлэнтэ газарнуудаар ябажа танилсаһан, сэнгэһэн байна. Түрүүшын ээлжээндэ амарагшад манай республикада айлшаар ерэһэн мэдээжэ артистнууд Брунов, Зыкина, Великанова, композиторнууд Островский, Колмановский, Израйлевич болон бусадтай уулзалга үнгэргэжэ, хүндэтэ айлшадайнгаа ирагуу гоёор дуулаха, наадахые шагнаһан байха юм.

Эхилээд байһан хоёрдохи ээлжээн бүришье һаа һонирхолтой, сэнгүүгээр үнгэрхэ болоно. Яахадааб гэхэдэ, зулгы зохид зунаймнай нарата үдэрнүүд һаял эхилжэ байна ха юм.

Е. Жаркова.

Хорин долоон жэл нэгэл ажалдаа

Кабанскын хэлхеэ холбооной отделенидэ 1936 онһоо хойшо нэгэшье жэл таһалгаряагүйгөөр Левчинова Валентина Павловна хүдэлжэ байдаг юм.

Бүри залуухан басаган ябахадаа Кабанскын почто дээрэ телеграфистын хажууда һурагшаар хүдэлөө. Оролдосотой бэрхэ хадаа, жэл тухай сагай үнгэрхэдэ, өөрөө телеграфистын мэргэжэл гүйсэд шудалһан байгаа.

Жэл хүдэлөөд байхадань Эрхүү эльгээжэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлһэн. Арба гаран жэл телеграфисткаар, һүүлээрнь телефонисткаар хүдэлөө һэн.

һүүлэй хоёр жэлдэ Кабанскын аймагай түбэйхид үдэр бүхэндэ хүлеэгдэдэг айлшантай болонхой. Бэшэгэй гү, али телеграммын хэн нэгэндэ яаралтайгаар ерэһэн байгаа һаань, Валентина Павловна тэрэл сагтань хүргэдэг гээшэ. Юрэдөөл, ажалшадай корреспонденциие саг соонь эзэдтэнь хүргэхэһөө гадна, хэн нэгэн захигшын газетэ, журнал абаха сагайнь дүүрэхэеэ байһаниие уридшалан дуулгадаг. Сагайнь дүүрээдүйдэ захилыень үргэлжэлүүлдэг юм.

Левчинова эрхим ажал хэрэгэйнгээ түлөө олон дахин шагналда хүртэһэн.

1963 оной хоёрдохи хахадта өөрынгөө участогай айл бүхэниие газетэ, журнал захюулха, радиоточко хэрэглэгшэдэй түлөөһые саг соонь суглуулха гэһэн социалистическэ уялга абанхай.

А. Бусурманов.

Үдэр сагаа гамнангүй...

Шэлэй заводой үйлэдбэриие үргэдхэхэ зорилгоор шэнэ барилганууд олоор хэгдэжэ байнхай. Эдэ барилгануудай нэгэн — шэл отолон ябталха цех болоно. Мүнөө энэ цехэй хоёрдохи дабхарынь бодхоогдожо дүүрээд, хушалтань табигдажа эхилээ.

Энэмнай орёо нарин, харюусалгатай хүдэлмэри гэжэ тоологдодог. Тиимэһээ тусхай мэргэжэлтэдтэ даалгагданхай. Тиигээгүйдэ аргагүй ха юм. Ямар нэгэн алдуугаар хушалтын буруугаар табигдаа һаа, дахинаа хэхэ ушар гарадаг. Үнгэржэ ерэбэл, аюулшье ушаржа, барилгын шухала материал, үлүү гаргаша хэгдэхэ бшуу.

Мүнөө энэ хүдэлмэри Хабаровскда оршодог «Дальстальконструкция» трестын тусхай бригада ерээд хэжэ байнхай. Хабсаргагшад завод дээрэ ажаллажа байһан бусад барилгашадтай хамта манай республикын 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалай вахтада жагсаха зуураа, эрхим амжалта туйлаһан байна. Тэдэнэр үдэр сагаа гамнангүй ажаллажа, халаанайнгаа даабари 130—150 процент, заримдаа бүришье дээшэ дүүргэдэг һэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ хабсаргагшад КПСС-эй июниин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй танилсажа, ажал хүдэлмэридөө бүри ехээр зоригжоно.

— Коммунизм байгуулжа байһан энэ һайхан үе сагта үнэн зүрхэнһөөл ажаллаха болонобди. Хүн зоной һанаа бодол, сэдьхэлынь хэһэн хүдэлмэринь харуулха, тэрэнэйнь зэргээр сэгнэгдэхэ ёһотой гэжэ манай парти тон зүб заана,— гээд бригадын түрүүшүүлэй нэгэн Григорий Кутузов омогорхолтойгоор хөөрэнэ.

— Зүб лэ хэлэнэ... жэ хабсаргагшадай ...дир нүхэр Лоскутник... гөөдүүлээ дэмжэнэ.— ...үеын хүнүүд коммун... үедэ ажаһууха гэж... тиимнай Программа... заагданхайл. Коммун... орохын тула хүсэ ш... гамнангүй ажалла... хажуугаар, эрдэм м... лээ дээшэлүүлхэ, оло... ойлгохо, коммунизмы... сурталтай болохо хэр... Энээнэй тула бүхы а... ломжо манай орондо гуулагданхай,— гээд дүүргэнэ.

КПСС-эй июниин ...мэй шиидхэбэринүүдт... рюу болгон, хабсар... дай бригадынхид да... даһан хүдэлмэреэ г... даабаряар хараалаг... болзорһоонь урид д... хээр шиидэнхэй.

Д. Цыбикжа...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ...дир Лоскутников (б... гарһаа) барилгашан ...зов хоёр.

Ф. Сорокиной ф...

Загаһад олоор үсхэбэрилэгд...

Тамчын сагаан талаһаа хойшоо, Моностой, Хамба гэдэг хадануудай хоорондо Галуута нуур сэнхир хүхэ уһаяа долгилуулан байдаг. Энэ нуур республикымнай загаһа үсхэбэрилдэг шухала уһан сөөрэмүүдэй нэгэн юм. Тиимэһээ энээнэй эрье шадар нёдондо загаһа үсхэбэрилдэг ажахы тогтоогдоһон байна. Энэ ажахы городой болон хүдөө нютагуудай хүн зониие дабһалагдаагүй загаһаар хангаха уялгатай. Мүн эндэһээ загаһанай жараахайнууд республикын бусад нуур, сөөрэмүүдтэ табигдаха байна.

Мүнөө эндэхи загаһашад тус нуурһаа загаһа барина. Амарай сазан, омоли загаһанай жараахай Большереченскэ заводһоо асаржа, сөөрэмүүдтэ табина. Тэдэнэр загаһа хахад жэлэйнгээ ...риие июниин дүүргээд, түсэб... дуур 60 центнер гүйшаа. Бальжи...вич Балдановай бэрилдэг бригад... илангаяа һайнаар ...лана. Энэ бригад... һа бариха хаха... лэйнгээ даабари... процент дүүргээ...

И. Артю...

Шахтёрнуудай хотын һонин

ШАГНАЛДА ХҮРТЭБЭ

Михаил Шакирзановай бригадынхид май һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялта абаа бэлэй. Комбайн бүхэндэ 12 мянган тонно нүүрһэ малтаха уялгаяа хоёр дахин үлүүлэн дүүргэһэн юм.

Июнь һарашье ажалай охин соогуур үнгэрөө. Хэрбээ май һарада нэгэ комбайнаар 12 мянган тонно нүүрһэ малтаха уялгатай байгаа һаа, мүнөө июль һарада тэрэ уялгань һара бүхэнэйнь даабари болонхой.

Ажал дээрээ шэнэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Шакирзановай бригадынхид Зүүн-Сибириин совнархозой шагналда хүртэбэ.

ЖЭЛЭЙ ХОЁРДОХИ ХАХАДАЙ ТҮСЭБӨӨР ХҮДЭЛНЭ

Июнь һарын үшөө дүүрээдүйдэ республикынгаа һайндэртэ зорюулагдаһан мүрысөөндэ сүм оролсожо, Галуута нуурай предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Оёдолой фабрикынхид июниин арбанһаа байгша оной хоёрдохи хахадай түсэбөөр хүдэлжэ эхилэнхэй. Июнь һарын дүүрэтэр тус фабрикынхид 15 мянган түхэригэй оёдолой эд хараалагдаһан түсэбһөө гадуур гүрэндөө тушаагаа.

Мүн тиихэдэ Галуута нуурай автобазын жолоошод урда һарануудта алмаһан түлишөөрөө июнь һарын 19 үдэрэй туршада ашаа шэрээ. Зургаа һарынгаа түсэбһөө гадуур тэдэнэр 75 мянган тонно арадай ажахын ашаа шэрэһэн байнад.

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ АМЖАЛТА

һүүлшын хорин үдэрэй туршада 2-дохи, 3-дахи шахтынхид 25 шэнэ уралан нарижуулгын аргануудые үйлэдбэридөө хэрэглээе гэжэ дурадхал оруулаа. Инженернүүд Ступко, Слюнкин, механик Макаров, электрослесарь Гаврилов, Хилалов болон бусад энэ арюун хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан.

Шахтёрнуудай коллективүүд үйлэдбэриин шэнэ арга, уралан нарижуулгын мүнхэ булаг байна гэжэ эндэһээ харагдаба.

ХОЁР ОРОНУУДАЙ ШАХТЁРНУУДАЙ ХАНИ БАРИСААН

Галуута нуурай шахтёрнуудай управлениин нэрэ дээрэ Монголой Арадай Республикын Налайхын шулуу нүүрһэнэй уурхайнхидһаа хани халуун барисаагаа улам үргэдхэжэ, баян дэлгэр дүй дүршэлөө ажал дээрээ андалдая гэһэн бэшэг ерээ.

Хоёр гүрэнэймнай шахтё... нимэрхүү бэшэгүүдые хоо... абалсадаг болоһоор үни... Энэнь хани халуун нүхэ... заншалта ёһо мүн.

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО АМА... СЭНГЭХЭ ГАЗАРНУУДАА...

Хэдэн арбаад шахтёрнуу... оронойнгоо үзэсхэлэнтэ газар... тагуудаар һонирхолтой ая... гануудта ябаад бусаа. 7-... 8-дахи шахтын ажалшад ...шенко, Плаксин гэгшэд, ...замай цехэй хабсаргагша Ха...ков болон бусад Кавказаар ...шалаа, амараа. Украина, М...ни, Литвагай нютагуудтахи ...рортнуудта зарим шахтёр... амарба.

ҺУРГУУЛИИН ЗАҺАБАРИ... ДҮҮРЭЭ

Үшөө май һара соо Га... нуурай 8 жэлэй хоёрдохи һур...лида педколлективэй болон т...хидэй комитедэй нэгэдэмэл ...дани дээрэ һургуулиин гэр ...шангые заһабарилжа, июли...дэ һуралсалда бэлэн болгоод ...ха гэжэ тогтоол абтаа һэн.

Мүнөө һургуулида ороод ха... энэ тогтоол дүүрэн гүйсэд...лүүлэгдээ, һургуулиин орд... хананууд сагаадагданхай, ...рама, парта болон шалануу... шэрдэгдэнхэй. Эдэ бүхы юу... түрэлхидэй хүсөөр хэгдээ. ...бүдэй 100 гаран түрэлхид ...митедэй ударидалга доро 17 ...ган квадратна метр хана са...даһан, мүн бусадшье ажал...һэн байха юм. Тэдэнэй дунд... шалгаран гарагшад Медве... Савина, Харалгина, Виногра... гэгшэд болоно.

Ф. Моренец.

Хилын саанаһаа

Эрхимээр угтаһандань баярлаба

БУДАПЕШТ, июлиин 11. (ТАСС). ВСРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Венгриин революционно хүдэлмэришэн-таряашанай правительствын түрүүлэгшэ Янош Кадар толгойлогшотой Венгриин партийно-правительственна делегациие Москвагай хүн зоной һайн һайханаар угтаһандань Венгриин ажалшад үнэн зүрхэнһөө баярлана. Делегациин Москва ерэһэн, Н. С. Хрущевой, Янош Кадарай үгэ хэлэһэн тухай бүхы газетэнүүд мүнөөдэр мэдээсэлнүүдые үгэбэ. Гадна «Хани барисаанай, аха дүүгэй харилсаанай агууехэ хүсэн» гэһэн «Правда» газетын түрүү бэшэгые тэндэхи газетэнүүд гаргаба.

Венгриин партийно-правительственна делегациин Москвада айлшалжа байһан тухай бэшэг «Непсабадшаг» газетэдэ толилогдоо. Венгер-совет арадуудай бата бэхи, бүхы туршалгануудые дабажа гараһан хани барисаан, тухай тэрэ бэшэг соо хэлэгдэнхэй. Энэ хани барисаанай союзай ашаар дэлхэйн социалис можын оронууд, коммунис, хүдэлмэришэнэй партинууд бэхижэн хүгжэнэ гээд тэндэнь заагданхай.

САГ СООГОО ХЭГДЭҺЭН УРИДШАЛАН ҺАНУУЛГА

СОФИ, июлиин 11. (ТАСС). Курд арадта эсэргүүгээр хэгдэжэ байһан алалга хюдалгын дайн байлдаае бүхы дэлхэйн хүн зон зэбүүрхэн буруушаана гэжэ «Работническо дело» газетэ редакционно бэшэг соогоо тэмдэглэбэ.

Ирагай, Иранай, Турциин, Сириин правительствануудта Советскэ правительствын эльгээһэн бэшэг эгээ саг соогоо гаргагдаһан, үнэн зүб, бодомжотой хэрэг болоно гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Советскэ Союзай правительствын дээрэ дурдагдаһан правительствануудта эльгээһэн мэдүүлгэнь туйлай ехэ аюулые уридшалан сараха ушар болоно гээд бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүн зон тоолоно. Иигэжэ «Земедельско знаме» газетэ бэшэбэ. Курд арадые зэрлиг муухайгаар алаха хюдаха политикые Болгариин арад зон зэбүүрхэн буруушаана. Советскэ правительствын шэнэ үүсхэлые һайшаагаад, Ирагта бэелүүлэгдэжэ байһан алуур хюдалтын политикые сэхэ шууд буруушаана гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Эквадорто гүрэнэй урбалта болобо

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 12. (ТАСС). Эквадорто үсэгэлдэр үдэшэлэн гүрэнэй урбалта болоо. Армиин, флодой, авиациин түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн сэрэгэй Хунтын гарта засагынь ороо. Президент байһан Хулио Аросемена «Коммунизмда арай зөөлөөр хандана» гээд сэрэгэй Хунта президентые гэмнэһэн байна.

Информационно агентствэнүүдэй мэдээсэһэн ёһоор, орон дотор шахардуу шанга байдал тохёолдонхой. Урбалта болоо гээд мэдээсэл дуулахадаа, Кито городой олон ажаһуугшад президентын ордоной урда суглараа. Гэбэшье нюдэнһөө нёлбоһо гаргадаг хоро, буу зэбсэг хэрэглэжэ, сугларагшадые үлдэһэн байна. Тиигэжэ тэндэ табан хүн алуулаа, хэды хүн шархатаа.

Ороной эгээ ехэ город, порт болохо Гуаякилда ажаһуудаг зон сэрэгэй Хунтын засаг түрэ абаһанда дураа гутаба. Городой хүн зон ажал хүдэлмэреэ зогсоонхой. Аросемениие дэмжэһэн жагсаалай болоходонь, сэрэгүүд жагсаалшадые үлдэбэ.

ЛОНДОН, июлиин 12. (ТАСС). Эквадорой президент Карлос Хулио Аросемена үсэгэлдэр үдэшэлэн Панама ерэбэ гээд Рейтер агентство Панамаһаа мэдээсээ.

Тушаалһаа бууха тухай шиидхэбэри абаагүйб гэжэ аэропортдо ерэхэдээ, Аросемена мэдүүлбэ.

ПАРИЖ, июлиин 12. (ТАСС). Гүрэнэй урбалтын һүүлээр засаг түрэ гартаа абаһан Эквадорой сэрэгэй Хунта орон дотороо сэрэгэй байдал соносхоо.

Сэрэгэй ехэ гэмтэнэй сүүд эхилбэ

Германиин Демократическа Республикын ниислэл Берлиндэ сэрэгэй ехэ гэмтэн Ганс Глобке гэгшын сүүд эхилбэ. Дэлхэйн олониитэ зон энээндэ ехэ анхаралтайгаар хандана. Юуб гэхэдэ, энэ сэрэгэй гэмтэнэй хабаадалгатайгаар зургаа миллион гаран хүн зон алагдаһан байна бшуу. 1932 оной ноябрь һараһаа 1945 он хүрэтэрхи сагай туршада бусад сэрэгэй гэмтэдтэй хамта тэрэнэй бэелүүлһэн хорото хэрэгүүд сүүдтэ бүхы талаһаань харагдаха байна.

Зүгөөр гэмнэгдэгшэнь өөрөө сүүдтэ хабааданагүй, харин Баруун Германида федеральна канцлерай ведомствын статс-секретаряар ажаллана. Ондоогоор хэлэбэл, Аденауэрай баруун гарынь болоно гээшэ. Гэхэ зуура Баруун Германида энэ сэрэгэй ехэ гэмтэн Глобке гэгшэтэй сүүдлүүлхэ хэдэ мянгаад сэрэгэй гэмтэд ажаллажа байдаг.

Берлиндэ эхилһэн энэ сүүд Баруун Германида тогтоогдоһон хархис засаг түрын ямар хорото хойшолонтой байһаниие шүүмжэлэн элирхэйлхэ байна бшуу.

(ТАСС).

Канадын правительствын шиидхэбэри

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 11. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын Оттаваһаа мэдээсэһээр, Канадын правительствада ороһон либеральна партиин түлөөлэгшэд Кубатай дипломатическа, худалдаа наймаанай харилсаануудые зандань байлгаха шиидхэбэри гаргаа.

Мүн консервативна партиин түлөөлэгшэд баһал Кубатай харилсаатай байхаар шиидээ.

Куба тухай Канадын ябуулдаг политика олониитэ зоной һанал бодолтой тааралдана гээд либералнуудай правительство этигэнхэй гэжэ агентство тэмдэглэнэ.

Хүдэлмэригүйшүүл олошорно

ЛОНДОН, июлиин 11. (ТАСС). Ерэхэ үбэлдөө хүдэлмэригүйшүүлэй тоогой олошорхо ябадалые болюулхын түлөө Англиин правительство ямаршье түсэбүүдые зохёогоогүй байһаар, зохёохошьегүй, энэ талаар тусхай хэмжээнүүдые абахашьегүй байна бшуу. 300 мянган залуушуул июлиин эсэс багаар ажалаа дүүргэхэеэ, һүүлдэнь ажалгүй болохоёо байна бшуу.

Тред-юнионуудай Британска конгрессэй хүтэлбэрилэгшэдэй депутацитай уулзахадаа, финансын министр Модлинг үсэгэлдэр энээн тухай хэлээ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэһэнһээ хойшо июнь һарада хүдэлмэригүйшүүлэй тоо хэдыдэшье ингэжэ олошороогүй гээд депутациин гэшүүд һанаата болоһоноо мэдүүлбэ.

Хэблэлэй мэдээсэһээр, энэ талаар тусхай хэмжээнүүдые абаһанай хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, экономикомнай «зүб шэглэлтэйгээр хүгжөөгдэнэ» гэжэ профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэдые Модлинг этигүүлхые һэдэбэ. Финансын министрэй энэ мэдүүлгэдэнь тэдэнэр этигэнгүйгөөр, хэрбээ энэ хэлэһэн үгынтнай алдуутай байгаа һаань, ямар хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэб гээд тэдэнэр асуугаа. Министр энэ асуудалдань харюусаагүй.

Нёдондонойхиһоо 50 мянгаар олошороо

ТОКИО, июлиин 11. (ТАСС). Мүнөө үедэ Японда 380 мянган хүн зон оггтолон ажалгүй болошонхой. Үнгэрэгшэ жэлэй тэн багайхида орходоо энэнь 50 мянган хүнүүдээр олошороо бшуу.

Премьер-министрэй канцеляриин дэргэдэхи статистическэ бюро мүнөөдэр нимэ мэдээ тунхаглаба. Недели соогоо оройдоол хэды үдэр гү, али хоёр, нэгэ үдэр хүдэлдэг хүнүүдэй тоо энэ мэдээсэл соонь дурдагдаагүй.

Урда Африкадахи Великобританиин протекторат болохо Свазилендэ ажалшадай бүгэдэ нийтын забастовко боложо байна. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, байра байдалые һайжаруулха эрилтэ табигдана. Зураг дээрэ: забастовко хэгшэдэй жагсаал. ЮПИ—ТАСС-ай фото.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобс...ториин мэдээсэһэнэй ёһоор, ...нөөдэр республика доторнай ...зэргэ үүлэтэй байха, шииг ...тон орохогүй. Баруун хойто...һөө һулаханаар һалхилха. У...Үдэ городто үглөөгүүр 12-... үдэртөө 23—25 градус ду... болохоор багсаагдана.

Июлиин 15-16-най үдэр...тэ республика дотор үүлэт... байха, хура бороон орохогүй. ...руун хойто зүгһөө һулах... һалхилха. Һуниндөө хойто ...гуудта 4—9, үдэртөө 16—21, ...сад аймагуудта һуниндөө 9-... үдэртөө 23—28 градус ду... байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор **Ц. О. ОЧИРО...**

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00473. Зак. № 949.